

VALTIOLLINEN POLIISI

Helsingissä,,

Salainen.

kesäkuun 19 päivänä, 1940.

N:o ...../III.

AH70

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 37.

Jo viime kuussa alkoi Helsingissä, kiertää, huhu, jonka mukaan suomalaisia työmiehiä otettaisiin töihin Viipuriin ja Hankoon. Ennen kaikkea Neuvostoliitto olisi halukas saamaan ammattitaitoisia rakennustyömiehiä. Palkkakin olisi erinomainen, Viipurissa maksettaisiin 27 mk. tunnilta ja Hangossa hiukan vähemmän ja suoritettaisiin se dollareissa.

Muutamat helsinkiläiset kommunistijohtomiehet, ovat pitäneet tätä huhua erittäin hyvänä ilmiönä eikä sitä näin ollen missään tapauksessa saisi leimata huhuksi. Heidän mielestään ei olisi haitaksi, vaikka voimakas siirtymisliike luovutetuille alueille todella tapahtuisikin, sillä kun sinne tulee suomalaisasutusta, on yhteyden pitäminen Neuvostoliittoon paljon helpompi kuin viime vuosina ja voidaan toivoa saatavan ohjeet aina suoraan kominterniltä. Vasta näiden yhteyksien järjestettyä ruvetaan ajattelemaan laajempaa toimintaa.

Viime päivinä saatujen tietojen mukaan on Neuvostoliiton tšekäläisessä lähetystössä käynyt joitakin henkilöitä tiedustelemassa työnsaantimahdollisuuksia Neuvostoliitossa. Erään henkilön kertoman mukaan hänen hakiessaan kaavaketta, joka täytyy matkustamista varten täyttää, oli lähetystössä parhailaan ollut parisenkymmentä asiakasta. Henkilötietokaavakkeessa vaaditaan tietoja sukulaisuussuhteista, rangaistuksista, onko aikaisemmin ollut Venäjällä, onko Neuvostoliiton kansalainen, onko Neuvostoliitossa sukulaisia ja onko ulkomailla sukulaisia sekä missä tarkoituksessa pyrkii Neuvostoliittoon. Eräs henkilö, joka oli jollekin Neuvostoliittoon pyrkijälle kääntänyt nämä venäjänkieliset kysymykset, on kertonut tämän kuun alkupäivinä, että ainakin parinsadan Neuvostoliiton kansalaiseksi pyrkijän paperit oli-

vat ja silloin lähetystössä.

Osoituksena siitä, että värväystoimintaakin luultavasti harjoitetaan, mainittakoon erään toukokuussa Neuvostoliitosta palautetun, täällä nyt kuolleen henkilön kertomus. Neuvostoviranomaiset olivat häneltä Suomeen tullessaan uudella rajalla ottaneet rahat yhteensä noin 250.000 mk Suomen ja Amerikan rahassa, hänelle ja vaimolleen kummallekin vain 500 mk jättäen, mutta olivat luvanneet antaa näitä rahoja hänelle takaisin, jos hän Suomessa värvää ammattitaitoista työväkeä Neuvostoliittoon. Huomautettuaan, ettei hän kykene sellaiseen tehtävään, oli hänen mainittu siihen kyllä pystyvän. Keskustelun lopullisena tuloksena oli asianomainen ollut pakotettu allekirjoittamaan sitten sopimuksen ja kertoi mies Suomessa oma-alotteisesti ylläolevan viranomaisille.

Toukokuun 22 päivänä 1940 Helsingissä perustettu Suomen - Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seura, jonka väliaikaisen johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin lääket.kand. Mauri Ryömä, päätti vedota kaikkiin rauhaa kannattaviin kansalaispiireihin seuraavalla julkilausumalla:

Siinä vakaumuksessa, että epäystävällinen suhde Suomen ja Neuvostoliiton välillä saattaa johtaa kansamme vain uusiin onnettomuuksiin ja kärsimyksiin

sekä että kansamme voi nykyisestä taloudellisesta ahdinkotilanteesta selviytyä vain parantamalla taloudellisia ja samalla poliittisia ja sivistyksellisiä suhteitaan Neuvostoliiton kanssa,

olemme perustaneet Suomen - Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuran,

jonka tarkoituksena on sääntöjensä mukaan työkentely Suomen ja Neuvostoliiton välisten rauhallisten ja ystävällisten suhteiden lujittamiseksi sekä niiden välisen taloudellisen ja sivistyksellisen vuorovaikutuksen edistämiseksi.

Tätä tarkoitustaan seura pyrkii toteuttamaan julkaisemalla kirjallisuutta sekä järjestämällä kokouksia, juhlia ja esitelmätilaisuuksia.

Me vetoamme kaikkiin kansalaispiireihin, jotka nämä päämäärät hyväksyvät, mutta erikoisesti työväestöön, jonka keskuudessa näillä päämäärillä vanhastaan on ollut syvä jallansija.

Tämän yhdistyksen perustamisen on tehnyt välttämättömäksi erikoisesti se, että vieläpä Suomen Sosialidemokraattisen puolueen ja Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton nykyinen johto vastoin sosialidemokraattisen työväenliikkeen ohjelmaa ja periaatteita on luopunut näistä päämääristä ja edelleen vastustaa ystävällisten suhteiden rakentamista Suomen ja Neuvostoliiton välille.

Ilman Suomen ja Neuvostoliiton välisten ystävällisten suhteiden aikaan saamista on mahdotonta kansamme selviytyminen nykyisistä vaikeuksistaan, mahdotonta sotainvalidien, karjalaisen siirtoväen ja muiden sodan uhrien pelastaminen kurjuudesta, mahdotonta työtätekevän kansan toimeentulon turvaaminen.

Työläiset, jotka pidätte kiinni työväen edistyksellisistä ja rauhaan tähtäävistä päämääristä -

kaikki kansalaiset, joille kansamme menestys ja rauhallinen kehitys on kallis -

tukekaa yhdistyksemme toimintaa, liittykää sen jäseniksi!

Edistäkää sen päämääriä myös muissa järjestöissä toimiessanne!

Suomen - Neuvostoliiton rauhallisten ja ystävällisten suhteiden puolesta! Kansamme vauraamman ja onnellisemmän tulevaisuuden puolesta!

xxx

Nyttemmin on jo muuan vakoilusta Venäjän hyväksi tuomittu viipurilainen henkilö kertonut toimivansa Suomen - Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuran asiamiehenä ja kehunut, että seuran johdossa on hyviä ja luotettavia henkilöitä, joissa ei ole "nosken hajuakaan". Luottamuksellisesti hän oli maininnut seuran nyt paremman puutteessa tavaltaan vastaavan SKP:tta.

- Kuuleman mukaan on seuraan jo kesäkuun 5 päivään mennessä liittynyt noin viitisensataa jäsentä.

Venäläisten hyökätessä 30.11.39 maahan jäi eräillä rajaseuduilla, m.m. Suojärven pitäjän rajakylissä valloitetulle alueelle paikallisia asukkaita, jotka eivät olleet ehtineet siirtyä hyökkäystä pakoon. Samoin jäi sinne karjaa, viljaa, rehua y.m. huoltoa ja käyttöä vaille olevaa omaisuutta. Lukuunottamatta erinäisiä kuulusteluja ja liikkumisvapautta rajoittavia määräyksiä nuo henkilöt saivat, eri paikkakunnilla hieman eri tavalla, aina helmikuullekin saakka muuten elellä, askaroida ja hoidella omaisuuttaan pääasiallisesti entiseen tapaan, kunnes valloittaja järjesti k.o. alueiden taloudellisen ja muun hallinnon n.s. Suomen kansanhallituksen alaisten kyläkomiteoiden huoleksi.

Säännönmukaisesti tapahtui kyläkomitean perustaminen ja toimeen asettaminen siten, että paikkakunnalle saapui "kansanhallituksen" edustaja tai edustajia, jotka yleisessä kokouksessa, luettuaan kansanhallituksen ohjelman ja saatuaan sillä kokouksen hyväksymisen, selostivat kyläläisille komitean tehtävät ja kehoittivat nimeämään sopivia ehdokkaita. Täten komiteoiden kokoonpano on ainakin muodollisesti ollut valitsijoiden määrättävissä. Kyläkomiteaan on yleensä valittu 5 henkilöä, mutta tuo jäsenmäärä ei ole ollut ehdoton, vaan on vaihdellut 3-8 välillä. Jäsenien nimeämisessä on kehoitettu ottamaan huomioon, että jäseneksi valittavien pitäisi olla luku- ja kirjoitustaitoisia. Sensijaan ei ole tutkimuksissa ilmennyt, olisiko jäsenehdokkaan poliittisia mielipiteitä otettu huomioon valintaan vaikuttavana seikkana. Jäsenyydestä kieltäytymisiä on sattunut, mutta ne on otettu huomioon vain, jos kieltäytyjä on esittänyt pätevän esteen.

"Kansanhallituksen" edustajien selostaman mukaan kyläkomiteat perustettiin "kansanhallituksen" edustajiksi paikkakunnilleen ja sellaisina käyttämään sille kuuluvaa hallinto- ja käskyvaltaa toimialueellaan.

Kyläkomiteoiden toimivalta näyttää olleen tarkoitettu ulottumaan varsinaisesti taloudellisiin ja sosiaalisiin a-

sioihin. Siten niiden tehtäviin on tarkoitettu kuuluviksi m.m, seuraavat asiat:

Koulutoimen järjestely (jota ei liene kuitenkaan missään kyläkomiteassa suoritettu), kaupan järjestäminen valtion liiketoimintana, uuden maanjaon suunnittelu ja toimeenpano, viljelys- y.m. työsuunnitelmien laatiminen ja niiden toteuttamisen järjestäminen ja samassa yhteydessä maatalouden kollektivisoiminen, asuin- y.m. huoneistojen jako ja luovuttaminen kyläkuntalaisten käyttöön, sairashuolto, avustusten jako ja muu sosiaalinen huolto.

Toisen ryhmän kyläkomiteoiden toiminnassa muodostivat ne taloudelliseen alaan kuuluvat toimet, joiden tarkoituksena oli puna-armeijan toiminnan avustaminen, ja siihen kuuluivat m.m. majoituksen järjestäminen kylään sijoitetuille tai matkalla oleville sotilasosastoille ja elintarpeiden, rehujen y.m.s. takavarikoiminen ja niiden sotilashenkilöille luovuttaminen.

Näistä tehtävistä eroitettavana ryhmänä on kyläkomiteoiden työskentelyssä mainittava eräät toimet, joita ne oli velvoitettu suorittamaan näköjään yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi sekä osittain poliittisen valvonnan suorittamiseksi valloitetujen alueiden väestön keskuudessa. Tällaisia toimenpiteitä olivat aseitten keräys ja komiteain jäsenten velvollisuus tiedoittaa sotilasviranomaisille mielialoista, niitä muodostavista seikoista sekä rikoksista, erikoisesti vakoilu- ja tuholais toiminnasta, (Esim. laiminlyönnistään ilmoittaa siirtoleirin viranomaisille hankkeesta anoa palautusta Suomeen sai kyläkomitean puheenjohtaja vakavat moitteet.) Varsinaisia poliisitehtäviä ei komitealle näytä kuuluneen.

Komitea oli tehtävistään vastuussa "kansanhallituksen" edustajille, jotka kävivät komitean toimintaa tarkkailemassa.

Huhti-toukokuun vaihteessa venäläisten viranomaisten ilmoittaman mukaan johtuen "kansanhallituksen" toiminnan loppumisesta, kyläkomiteoidenkin toiminta loppui ja ne hajoitettiin. Niiden sijalle asetettiin Karjalan ja Suomen neuvostotasaval-

lan hallituksen alaisiksi samanlaisiksi toimielimiksi kylänvanhimman tai luottamusmiehen johtamat elimet nimellä, komissiooni, johon useissa tapauksissa määrättiin jäseniksi kyläkomiteoihin kuuluneita henkilöitä.

Vaikkakin kyläkomiteoiden työskentely varsinaisesti rajoittui kyläkunnan taloudellisten ja sosiaalisten asioiden hoitoon, helpotti se osaltaan maahan tunkeutujan toimenpiteitä, vallatun alueen olojen järjestelyssä, sinne jääneen omaisuuden ja työvoiman hyväksikäytössä, ja jopa saattoi tukea puna-armeijankin toimintaa, joten lienee katsottava sen jos-sain määrin hyödyttäneen valtakunnan vihollista.

x x x

Viipurin läänissä Neuvostoliiton valtaamalle alueelle jääneitä Suomen kansalaisia on Suomeen palautettu toukokuun 25 päivänä 1267 henkeä, toukokuun 29 päivänä 73 henkeä ja 30 päivänä 492 henkeä eli yhteensä 1832 henkeä. Valtiollisen poliisin toimesta on näistä karanteeniaikana kuulusteltu 920 henkeä ja on kaikki nyttemmin vapautettu luukuunnottamatta 17 henkeä, joiden kuulusteluja vielä tullaan jatkamaan.

Suomen kansalaisia on Petsamoon toukokuun 30 päivänä palautettu 223 henkeä ja Suomussalmelle kuluvan kuun 3 päivänä 253 henkeä, jotka ^{kaikki} molemmilta alueilta oli sodan aikana vihollisen toimesta viety Neuvostoliittoon.

Työväen kirjapainossa Helsingissä on äskettäin painettu käsikirjoituksena Arvo Tuomisen "Kirjeeni suomalaiselle työläistoverille ja Georg Dimitroville."

Ensimmäisessä helmikuun 14 päivänä päivätyssä kirjeessään "Parhain toveri..." tämä jyrkkä kommunisti ja entinen Neuvostoliiton ihailija, joka m.m. on kärsinyt Suomessa rangaistuksen valtiopetoksellisesta toiminnastaan, sen jälkeen ollut pidemmän ajan Neuvostoliitossa ja viimeksi parin vuoden ajan Ruotsissa, selostaa aluksi viime marraskuun 19 päivänä Moskovasta saamaansa kutsua matkustaa sinne heti erittäin tärkeään ja vastuunalaiseen tehtävään. Kutsuja oli Venäjän Kommunistisen Puolueen Politbyro ja luottamustehtävä oli yh-

teydessä Suomen asiain uuden vaiheen ja uudestijärjestelyn kanssa.

Tähän sekä useisiin seuraaviin kutsuihin Tuominen kuitenkin vastasi kieltävästi, sillä kysymyksessä "Suomen kansan vapauttamisesta" ratkaisivat hänen kantansa seuraavat kylmästi poliittiset ja aatteelliset seikat:

"1) Tämä sota ei ole mikään Suomen työtätekevän kansan vapaustaistelu rahavaltaa vastaan, se on imperialistinen hyökkäys, jossa tuhotaan Suomen maa ja kansa.

2) En usko, että Punaisen armeijan voiton jälkeen valta Suomessa jäisi Suomen työtätekevälle kansalle ja että Suomelle koittaisi onnellinen aika.

3) En voi olla mukana hävittämässä ja häpäisemässä Leninin suurta elämäntyötä, Neuvostovaltiota, ja niitä kulmakiviä, joille se on rakennettu,"

Ylläolevia kohtia Tuominen tarkemmin selvittelee eri luvuissa "Imperialistinen hyökkäys", "'Kansanhallitus" - vieraitten pistinten varassa" ja "Leninin elämäntyön hävittäminen".

Toisessa huhtikuun k päivänä 1940 päivätyssä, "Kommunistisen Internationalen pääsihteerille Georg Dimitroville" osoitetussa kirjeessään Tuominen, "Kommunistisen Internationalen toimeenpanevan komitean ja toimeenpanevan komitean puhe-miehistön (presidiumin) kandidaattijäsenen sekä Suomen kommunistisen puolueen puoluesihteerin ja keskuskomitean jäsenen ominaisuudessa" aluksi kuvaa neuvostojohtajain rikosta ja Kominternin suhtautumista siihen mainiten m.m.: "Viimeaikaiset tapahtumat ja erikoisesti Neuvostoliiton Suomeen tekemä rikollinen hyökkäys ja sen yhteydessä tehdyt julmuudet ja vääryydet, joille te, Kominterninkin johtajat olette kiirehtineet antamaan siunauksenne, pakoittivat minut oikeuden ja totuuden nimessä luopumaan vaiteliaisuudestani ja julkisesti sanoutumaan irti sellaisesta politiikasta ja panemaan vastalauseeni sitä vastaan sekä samalla luopumaan Kominternin toimeenpanevan komitean ja sen presidiumin kandidaattijäsenyydestä."

Tämän jälkeen Tuominen otsakkeella "Hyökkäyksen puolustelu" osoittaa valheiksi Neuvostoliiton väitteet, että

Suomi muka suoranaisesti olisi ollut syypää sodan aloittamiseen ja että Suomi oli neuvostovihamielinen ja vaarallinen sodan pesäke, joka oli hävitettävä Suomen hallituksen oltua suostumatta Neuvostohallituksen Leningradin turvallisuutta koskeviin vaatimuksiin. "Kun Neuvostohallitus kuitenkin, ennenkuin rauhallisen ratkaisun keinot olivat kaikki jo loppuun käytetyt, valitsi hirvittävän ja verisen sodan, antaa se oikeuden olettaa, että se todellisuudessa pyrkikin sotaan eikä rauhalliseen vaatimustensa hyväksymiseen!"

Esitettyään Suomen kansan todellista suhtautumistapaa Neuvostoliittoa kohtaan ja leniniläistä kansallisuuspolitiikkaa, josta nyt on luovuttu, kun viime marraskuun 30 päivänä hyökättiin maahan, Tuominen jatkaa: "Ettehän ihmettele, vaikka maailmassa jo löytyisi paljonkin sellaisia ihmisiä, jotka nykyisessä kansankomissaarien neuvostossa näkevät fraasimaakarin ja hämmästyneenä kysyvät, mikä oli se voima, joka pakotti kansankomissaarien neuvoston rikkomaan v. 1917 Leninin johdolla tehdyn päätöksen, Suomen riippumattomuuden ja alueellisen koskemattomuuden kunnioittamisesta."

Tuominen todistelee sitten sodan olleen suunnatun Suomen työtätekevää kansaa vastaan, sillä juuri työtätekevä kansa muodostaa Suomen armeijan valtavalta osaltaan. Edellä mainittujen seikkain lisäksi käytettiin rikollisen menettelyn "sumuttamiseksi" Hitlerin esimerkkien mukaista "kansanhallitusta", mutta kuitenkin neuvostohallitus unohti tai ylimielisyydessään laiminlöi kysyä Suomen varsinaiselta kansalta tai edes siltä kansan osalta, jonka kannatukseen hyökkäyksen alettua vedottiin, mikä oli sen mielipide asiassa, halusiko se tuollaista "kansanhallitusta" ja punaista armeijaa vapauttajakseen. Se oli törkeä rikos kansan mielipidettä ja järjestödemokratiaa vastaan.

Tuomisen laajasta kirjoituksesta otettakoon tähän vielä seuraavat kohdat;

"Te olette ihmeteltyt, miksi ei Suomen työväestö, ei edes vasemmistolainen työväestö ihastunut "kansanhallitukseen" eikä millään tavoin esiintynyt sen paremmin rintamalla

kuin rintaman tapanakaan Neuvostoliiton puolesta, vaikka neuvostolehdistö vältti kansan valtavan enemmistön kannattavan Neuvostoliiton hyökkäystä. Minun täytyy sanoa suoraan, että huomattava ansio siitä, ettei mitään liikehtimistä, kapinaa tai kapinayritystä tapahtunut, lankeaa Teille, Kominternin toimeenpanevalle komitealle ja Suomen kommunistiselle puolueelle, niin hämmästyttävältä kuin se kuulostaakin. Kominternin luvalla ja toimeksiannosta on SKP yli 20 vuoden ajan Suomen kansan päähän takonut, että: Neuvostoliitto ei ole imperialistinen valtio; se ei koskaan, eikä missään olosuhteissa hyökkää minkään kansan, kaikkein vähiten jonkun pikku kansan kimppuun; Neuvostoliitto ei pyydä kyynärääkään vierasta maata, eikä myöskään luovuta tuumaakaan omasta maastaan; Neuvostoliitto on todellinen ja ainoa natsismin, tuon kapitalismin taantumuksellisimman ja rikollisimman koplan - kuten Kominternin termi kuuluu - vastustaja eikä voi koskaan eikä missään olosuhteissa tilapäisestikään liittoutua sen kanssa; Neuvostoliitto ei koskaan eikä missään olosuhteissa riko tekemäänsä sopimuksia eikä petä antamiaan lupauksia; se on antanut Suomelle itsenäisyyden eikä tule sitä koskaan loukkamaan.

=====

Työtätekevän kansan valtava enemmistö kaikkialla maailmassa, yllämainitut tosiasiat silmiensä edessä, pitää neuvostohallitusta ei ainoastaan Suomen sodan aloittajana ja imperialistisen pakkorauhan sanelijana, vaan kanssarikollisena koko maailmansodan aloittamiseen. Varsin yleinen on työtätekevänkin kansan keskuudessa se käsitys, että ilman Saksan-Neuvostoliiton paktia ja ilman Neuvostoliiton myötävaikutusta ei Saksa olisi uskaltanut hyökätä Puolaan ja siten aloittaa hirvittävää maailmansotaa. Jos Teillä on käytettävänänne vähänkin totuudenmukaisia informationeja maailman työväestön ja entisten uskollisten neuvostoystävien mielipiteistä, niin teidän täytyy nähdä ja kuulla se katkeruus ja suuttumus, mikä nyt kaikkialla kohdistuu neuvostohallitukseen ja sen politiikkaan. Henkilön, joka koko Neuvostoliiton olemassaoloajan on taistellut sen puolesta ja propagoinut sitä, kaikin tavoin, täytyy

tämä surulla todeta. Se valtava armeija, jonka muodostivat maailman työtätekevät ja muut Neuvostoliiton ystävät, ja joka tähän saakka oli aina valmis puolustamaan Neuvostoliittoa jos sen kimppuun olisi uskallettu hyökätä, on kääntymässä ja suurelta osalta jo kääntynytkin vihamieliseksi neuvostohallitukselle - toivottavasti ei kuitenkaan itse Neuvostoliiton kansoille. Neuvostoliiton viimeaikainen politiikka muodostuu kohtalokkaaksi itse neuvostoaatteellekin. Neuvostovaltiota ei enää missään voi popularisoida rauhan ja kansojen itsemääräämisoikeuden esitaistelijana ja puolustajana, ei myöskään salaisen diplomatian, salaisten sopimusten ja natsismin vastustajana.

=====

Minun on ollut vaikea kirjoittaa näitä rivejä, minun, joka koko Neuvostoliiton olemassaoloajan olen sen puolesta taistellut ja henkilökohtaisestikin paljon uhrannut. Olin sin toivonut, ettei minun koskaan olisi tarvinnut sen tekoja moittia. Mutta nähtyäni sen raa'an hävityksen, mitä Neuvostoliitto on Suomessa tehnyt, nähtyäni vertavuotavan Suomen kansan, sen kansan, jonka lapsi minä olen ja johon minä olen kiinnikasvanut katkeamattomilla siteillä, nähtyäni sen hädän ja kuultuani sen tuskan huudon ja tultuani vakuutetuksi, että se on joutunut hirvittävän vääryyden kohteeksi sekä todettuani, että Neuvostohallitus samaten kuin Kominternkin ovat luopuneet kansojen vapauden- ja rauhanpolitiikasta ja hyväksyvät tämän vääryyden ja tuhoisan politiikan, en minä enää ole voinut vaieta. Siksi minun on täytynyt suorittaa tämä tilitys ja sanoutua irti politiikasta, joka on vakaumukseni ja sosialismin peruseriaatteiden vastaista."

Sotamme aikana täällä kävi kaikkialla venäläisissä emigranttipiireissä tunnettu, vaikka hyvin eri tavoin arvostettu poliittinen kirjailija ja sanomalehtimies Ivan Solonevitsh tarjoamassa palveluksiaan propagandan järjestämiseksi Neuvostoliittoa vastaan. Solonevitsh, joka vasta viitisen vuotta sitten pakeni Neuvostoliitosta Suomen kautta ulkomaille, asuen nykyään Saksassa, pyrkii edustamaan emigration "alempaa

keskiluokkaa", eli hänen omalaatuisen kielenkäyttönsä mukaan "alikapteeneja", jotka muodostavat suurimman ryhmän Venäjän kansalaissotien kotimaastaan karkoittamassa pakolaismassassa. Viime toukokuussa Sofiassa ilmestymään alkaneessa alkakausi-lehdessä "Rodina" (1/5 -40 N:o 1) julkaisi hän laajan kirjoitelman, jossa m.m. kosketellaan kysymystä Neuvostoliittoa vastaan käytävän ulkonaisen sodan kytkemisestä taisteluun itse neuvostojärjestelmän kumoamiseksi. Seuraavassa esitetään tästä Suomelle kokonaisuudessaan muuten myötämielisestä kirjoituksesta osia, joissa hän käsittelee meikäläistä propagandatoimintaamme, koska niissä rohkeiden väitteiden ja suoranaisten väärinkäsitysten ohella esiintyy eräitä huomionarvoisiakin ajatuksia.

Suomen politiikka.

=====

Suomalainen propaganda oli, ensiksi, epäyhtenäistä - siinä ilmeni ainakin kolme suuntaa, jotka likipitään vastasivat Suomen sisäpolitiikan suuntautumisia. Tuo luovutettaviksi haluttujen kiväärien, konekiväärien ja tankkien hintaluettelo, joka kiersi kautta maailman lehdistön, nostatti riemuun vähä-älyiset emigranttilehdet. Ei pitäisi olla vaikea älytä, että tuollaiset hintaluettelo julistukset saattavat tehotta yleensä vain armeijan hylkyaineksiin, olipa kysymyksessä mikä hyvänsä armeija. Kaikki se aines, mikä kohoaa pohjaksakan tason yläpuolelle, tulee taistelemaan tai olemaan taistelematta riippumatta siitä, maksetaanko sille lentokoneesta kymmentuhatta dollaria vaiko ainoastaan viisituhatta. Tämä on pelin perustamista lahjottavuuteen. Suomen radiolla, joka illasta iltaan antoi venäjänkielillä lähetyksiä, joilla oli melko selvä venäläisvastainen luonne, ei voinut olla mitään propagandistista vaikutusta. Luutnantti S., Lahden lähetysseaman kuuluttaja, jonka kuulutustekniikka on todennäköisesti paras koko Euroopassa, luki suomalaisia sotatiedoituksia, joiden ajatus keskittyy seuraavaan: näin me suomalaiset annamme päihin teille, venäläisille. Minkä tahansa armeijan se osa, joka ei ole kokoonpantu pelkästään hylkiöistä siveellisessä suhteessa, saa vain lisäkiihokkeen taistella yhä paremmin. "Vankien ystävä"-nimiseen lehteen, joka ilmestyi Helsingissä venäjänkielillä, kirjoittivat ihmiset, jotka osaavat hyvin huonosti venäjää, ja se oli täynnä joidenkin minulle tuntemattomien luterilaisten pappien kirkollisia saarnoja. Oli kylä joitakin varsin mukiinmeneviäkin julistuksia, joita ilmasta käsin levitettiin Pietariin, mutta kokonaisuutena ottaen propaganda oli sellaista, ettei oikea käsi tiennyt mitä vasen

teki, joten jäi aivan käsittämättömäksi, mitä tämä sota oikeastaan oli? Sotaa venäläisiäkö vastaan yleensä? Venäjääkö vastaan yleensä? Vaiko Venäjän imperialismia vastaan, joka on samanlaista niin Aleksanteri I:n kuin Josef Viimeisenkin aikana?

Peruspiirteissään suomalaisella propagandalla oli selvästi venäläisvastainen luonne. Parhaassa tapauksessa sillä oli puhtaasti puolustuspropagandan luonne Venäjää vastaan yleensä.

Mutta muitakin virheitä tehtiin. Suomen radio kuulutti jatkuvasti Leninin sitaatteja, jotka todistivat sitä, miten myötämielisesti Suomi suhtautui venäläisten orjatyöleirien, venäläisen nälän ja venäläisen terrorin esi-isään. Kuinka se suojeli Leniniä väliaikaiselta hallitukselta ja miten kiitollinen Lenin oli siitä Suomelle.

Näiden lähetysten alkuunpanijat toimivat todennäköisesti täysin hyvässä uskossa. Mutta lähetysten vastaanottajat suhtautuivat näihin sympatian vakuutteluihin likipitäen seuraavasti: "vai niin, tekö autoittekin Leniniä - no, koetelkaapa siis itse leninismiä!" Toisilla lähetyksillä yritettiin osoittaa, ettei Stalin syyttänyt Suomen sotaa - siihen hänet, raukan, narrasivat Meretskov, Zhdanov, nuo tuholaiset ja sabotöörit - - -. Jos suomalaisesta propagandasta tehdään yhteenveto, niin yleinen kuva, jonka on täytynyt muodostua puna-armeijalaisen aivoissa, on osapuilleen seuraava:

"Piru tietäköön, minkä vuoksi meidät ajetaan tähän sotaan. Mutta me taistelemme ihmisiä vastaan, jotka niin loistavasti tuhoavat meitä nälkäisiä, huonosti puettuja, luku- taidottomia ja sotaa haluamattomia; ihmisiä vastaan, jotka siten sympatisoivat Leninin ja Stalinin kanssa. Ihmisiä vastaan, jotka ehdottavat, että myisimme sieluntuskamme, toivotoman tilamme 10000 dollarista. Mutta osoittakaamme, ettemme olekaan niin kurjia, onnettomia, että meidät noin vain voitaisiin tuhota, että Venäjäämme voitaisiin suhtautua sellaisella ylenkatseella, että meitä sentään rahalla saataisiin ostetuksi - - -".

=====

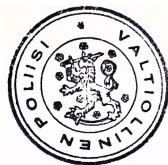
Suomalainen propaganda nähdäkseni saavutti vain yhden ainoan tuloksen se nostatti halua taistella loppuun asti.

=====

En kirjoita tätä arvostellakseni Suomen hallitusta - minulle nimittäin vakuutettiin, että tämän tyyppin propagandaa ei enää tulla toistamaan. Minä kirjoitan tätä seuraavasta syystä:

Emme tiedä päivää emmekä paikkaa, jotka antavat meille uusia mahdollisuuksia taisteluun Venäjän puolesta - mutta sekin päivä ja palkka tulevat. Tässä taistelussa tulee poliittinen propaganda olemaan voimakkain, ehkäpä ainoa ase.

Kuka tätä asetta käyttäneekin, hänen on otettava oppia suomalaisen propagandan ensi virheistä. Taisteluun ei voida mennä halveksien Venäjää eikä halveksien noita nälkäisiä, huonosti vaetetettuja, jalkineettomia, ehkäpä sivistymättömiä ja peloteltuja ihmisiä, sillä he ovat kuitenkin venäläisiä, jotka kaikesta huolimatta muodostavat puna-armeijan enemmistön. Ulkomaalaiset tekevät sen virheen, että he aliarvioivat Venäjän. Puna-armeijassa olevan venäläisen halveksimisvirheen tekevät valkoisemme (eivät kaikki). Kaikki propaganda, jota lämmitetään näistä kahdesta uunista, muuttuu neuvostojen hyödyksi."

Jakelu:

Tasavallan Presidentti
Valtioneuvoston jäsenet
Sotaväen päällikkö
YE:n päällikkö
Päämajan valvontaosaston päällikkö
UM 22 kpl.
UM:n kansliapäällikkö
UM:n poliittisen osaston päällikkö
Valtioneuvoston tiedotuskeskus

VALTIOLLINEN POLIISI

Helsingissä,

heinäkuun 3 p:nä 1940,

N:o 11435/III.

HS 70

VALTIONEUVOSTON TIETOJUKKESKUS		
4.7.	TÄY.	No 171
RYHMÄ	OSASTO	ASIA HOITAA:

Salainen.

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 38.

Viime päivien tapahtumat Baltianmaissa ovat olleet kansan keskuudessa tärkeimpinä puheenaiheina. Yleensä on pelätty Neuvostoliiton tekävän täälläkin uusia vaatimuksia ja Suomen siten joutuvan jälleen koettelemusten kohteeksi. Tätä käsitystä ovat lisänneet ja vahvistaneet monet liikkeellä olevat huhut, otaksumat ja tiedot, jotka käsittelevät m.m. Neuvostoliiton joukkojen keskitystä Sallan rintamansalle, Suomenlahdella sattunutta lentokone Kalevan tuhoutumista, Neuvostoliiton esittämiä korvausvaatimuksia luovutettujen alueiden omaisuuksien vahingoittamisesta sekä eräiden jo toistaiseksi lomautettujen ja uusien reserviläisten kutsumista palvelukseen.

Saksan nopea voitto länsirintamalla on kuitenkin toisaalta ollut jonkinlaisena lohdutuksena ja niinpä se ankara arvostelu, joka Saksaan kohdistettiin vielä jokin aika sitten, on lakannut ja päinvastoin nyt ihailtaan erittäinkin Saksan sotavoimien erinomaista kuntoa. Kaikessa hiljaisuudessa toivotaan, että Neuvostoliiton toimenpiteet Baltianmaissa olisivat tapahtuneet yksinomaan Saksan pelosta, ja jos nyt sota näiden maiden välillä syttyisi, se tapahtuisi etelämpänä ja maamme saisi olla siltä sivussa. Edelleen luotetaan myöskin Saksan voittoon tässä mahdollisessa sodassa ja että siinä tapauksessa Neuvostoliitossa tulisi tapahtumaan suuria muutoksia, jotka koituisivat Suomenkin eduksi.

Edellä mainittujen tapahtumien jälkeen on suuri osa siitä väestöstämme, joka sodan alettua, sodan aikana ja rauhan solmimisen jälkeen oli sitä mieltä, että Neuvostoliiton vaatimuksiin olisi jo syksyllä pitänyt suostua, nyttemmin antanut kannatuksensa maan hallituksen toimenpiteille maan itsenäisyyden turvaamiseksi.

VP/KD N:o 634/1686.1940.

Jo edellisessä tiedotuksessa mainittiin eräiden henkilöiden käyneen Neuvostoliiton tšekäläisessä lähetystössä hakemassa henkilötietokaavakkeita siirtymistä varten Neuvostoliiton valtaamalle entiselle Suomen alueelle. Kaavakkeita on kahta lajia: toisella anotaan Neuvostoliiton kansalaiseksi, toisella pääsyä Neuvostoliittoon, Pääsyn ehtona nimittäin on Neuvostoliiton kansalaiseksi siirtyminen. Aikaisemmin lienee ollut tarkoituksena, että vain vallatulta alueelta kotoisin olevat henkilöt saisivat matkaluvan, mutta nyt on kuulemma muillakin mahdollisuus päästä Neuvostoliittoon. Lähetystössä lähettiläs tai konsuli ottavat aina pyrkijöistä muutaman kerrallaan puheilleen ja lyhyen selostuksen jälkeen tiedustavat, onko hakija todella harkinnut siirtymistään uusiin olosuhteisiin, sillä hakijan on, kuten sanottu, ruvettava Neuvostoliiton kansalaiseksi. Jos sittemmin vaikeuksia ilmenisi, on katuminen jo myöhäistä ja palaamista Suomeen ei tulla sallimaan. Tämän jälkeen on toimitettu lyhyt kuulustelu ja sen perusteella harkittu, annetaanko henkilölle kyselykaavakkeet vai ei. Lähetystön tulkin ilmoituksen mukaan pyrkijöitä olisi ollut jo niin paljon, että kaavakkeet ovat loppuneet kesken,

Eräältä keskiluokkaan kuuluvalta helsinkiläiseltä Neuvostoliittoon pyrkijällä oli lähettiläs tiedustellut, miksi hän haluaa sinne mennä. Vastaukseksi oli henkilö selittänyt kyllästyneensä oloonsa Suomessa, koska täällä aina on poliittisia riitaisuuksia. Tähän oli lähettiläs huomauttanut, ettei hän luule henkilöllä tämän entisyyden takia tulevan olemaan Neuvostoliitossa hyvät oltavat sekä kehoittanut häntä jäämään Suomeen.

Jokaisen 16 vuotta täyttäneen henkilön on täytettävä omat kaavakkeensa ja hyväksyminen tapahtuu 2-6 viikon kuluessa. Jokaisesta pyrkijästä antaa lähettiläs oman lausuntonsa.

Hakemuskäavakkeessa täytyy allekirjoittaa m.m. seuraava lupaus:

"Samalla sitoudun, siinä tapauksessa, että minut otetaan SSSR:n kansalaiseksi, puolustamaan SSSR:n hallitusmuotoa kaikilta hyökkäyksiltä (rikoll.yrityksiltä). Samoin sitoudun siinä tapauksessa, että minut otetaan SSSR:n kansalaiseksi, luopumaan entisestä kansalaisuudestani ja siihen kuuluvista oikeuksista."

"Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuran" (S.N.S.) virallisessa kokouksessa Helsingissä raittiusseura "Koiton" juhlasa-

lissa 26.6.40 oli osanottajia n. 500 henkilöä. Sisäänpääsy edellytti seuran jäsenyyttä tai jäseneksi ilmoittautumista, mikä tapahtui eteisaulassa. Kokous päätti lähettää Viron uudelle hallitukselle tervehdyssähkösanoman, joka kosketteli Suomen ja sen veljeskansan Viron läheisten suhteiden toivottavuutta Neuvostoliiton kanssa. - Puheenjohtaja ilmoitti seuran johtokunnan äskettäin käyneen lyhyellä vierailulla Neuvostoliiton lähetystössä lähettilään pyynnöstä. - Kokous päätti lähettää eduskunnan puhemiehelle ja eduskuntaryhmille seuraavan kirjelmän, jota monistettuna jaettiin läsnäolijoille:

"SUOMEN KANSAN EDUSKUNNALLE.

Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seura kokoontuneena kesäkuun 26 pnä - läsnä noin 800 seuran jäsentä - esittää seuraavaa:

Rauhanteosta on kulunut jo neljättä kuukautta, ja tällä aikaa on Suomen kansan hätä ja puute jatkuvasti kasvanut. Hallitus, jonka kokoonpano ei ole sodan jälkeen suuresti muuttunut, on edelleen tavoitellut eräiden sotaikäyviin valtojen suosiota eikä ole ryhtynyt saattamaan Suomen ja Neuvostoliiton suhteita luottamukselliselle ja ystävälliselle kannalle. Näin ollen se ei ole kyennyt avaamaan tietä nykyisestä taloudellisesta ahdinkotilanteesta. Kansallemme elintärkeiden kauppaneuvoteltujen kulusta saatujen tietojen niukkuus antaa aiheen epäilyyn, että hallitus ei tässäkin kysymyksessä kykene saavuttamaan edullista tulosta.

Sensijaan, että hallitus olisi työskennellyt Suomen ja Neuvostoliiton suhteiden saattamiseksi luottamukselliselle ja ystävälliselle kannalle, se päinvastoin yrittää jarruttaa tällaista kansamme elinietujen mukaista kehitystä. Sotatilaa pidetään jatkuvasti yllä, valtiovallan kontrolloiman sanomalehdistön kirjoittelu on edelleen Neuvostoliittoa kohtaan vihamielistä, mutta samaan aikaan pyritään estelemään näiden maiden ystävällisiä suhteita kannattavan laajan kansalaismielipiteen julkituloa.

Erikoisesti tämä Suomen ja Neuvostoliiton välisiä ystävällisiä suhteita vastustava hallituksen asenne on tullut näkyviin siinä kohtelussa, jota seuramme pyrkiessään näiden maiden välisten ystävällisten ja rauhallisten suhteiden edistämiseen, on

saanut osakseen. Hallituksen äänenkannattajina pidettävät lehdet kieltäytyvät julkaisemasta sen kokousilmoituksiakin, hallituksen Jäsenten vaikutuksesta koetetaan estää sitä saamasta kokoushuoneistoja, hallituksen jäsenten toimesta suoritetaan sitä vastaan sekä salaisia että julkisia provokatoorisia lausuntoja ja sanomalehtihyökkäyksiä.

Tämä kaikki on omiaan osoittamaan hallituksen haluttomuutta ja kykenemättömyyttä Suomen Ja Neuvostoliiton välisten luottamuksellisten ja ystävällisten suhteiden aikaansaamiseen.

Tällä perusteella seura katsoo, että nykyinen hallitus on haluton ja kykenemätön järjestämään Suomen ja Neuvostoliiton suhteita Suomen kansan edun vaatimalla tavalla, ja odottaa sellaisen hallituksen muodostamista, joka vilpittömästi harrastaisi Suomen Ja Neuvostoliiton välisten taloudellisten, poliittisten Ja sivistyksellisten suhteiden kehittämistä, haluaisi ja pystyisi saattamaan niiden suhteet luottamukselliselle ja ystävälliselle kannalle ja siten turvaisi kansalle toimeentulon sekä maamme rauhallisen ja onnellisen kehityksen."

Johtokunnalle annettiin valtuudet lähellä SAK:lle kirjelmä, jossa pyydetään SAK:ta luopumaan seuraa vastustavasta toiminnasta.- Puheenjohtaja selosti sitten lopuksi seuran toimintaa ja mainitsi seuraan kuuluvan nyt jo yli 1000 jäsentä ja useisiin maaseutu-kaupunkeihin ja suurempiin maaseutukeskuksiin on perusteilla osastoja. Kokoushuoneiden saanti on vaikeata ja samoin kokousilmoitusten julkaiseminen hallituksen äänenkannattajina pidettävissä sanomalehdissä. Varsinaisten asioiden käsittelyn päätyttyä seurasi vapaata keskustelua, jolloin eräät puheenvuorot olivat verraten räikeitä.

Tilaisuudessa myytiin ja osaksi ilmaiseksikin levitettiin "Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuran"(S.N.S.) äskettäin julkaisemaa lentokirjasta N:o 1, joka sisältää fil.tri Johan Helon seuran esitelmätilaisuudessa 14.6.40 pitämän esitelmän "Suomen ja Neuvostoliiton kauppasuhteiden mahdollisuuksista". Painoasussa tämä esitelmä vaikuttaa verraten asialliselta.

16.6.40 järjesti Rauman ammattillinen paikallisjärjestö r.y, Rauman merikylypölyssä huvitilaisuuden, missä muun ohjelman lisäksi S.N.S:n puheenjohtaja Mauri Ryömä esiintyi puhujana.

Esityksensä oli kauttaaltaan propagandaa S.N.S:n hyväksi. Ryömä kertoi Helsingissä perustetusta "Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seurasta", luki sen sääntöjä ja selosti seuran tarkoituksia. Tätä seuranneessa esityksessään Ryömä ei kosketellut maamme nykyisiä oloja mitenkään rakentavassa mielessä vaan pikemminkin päinvastoin. Hän painosti erityisesti niitä puutteellisuuksia, jotka nyt vallitsevat poikkeuksellisen yleismaailmallisen tilanteen johdosta. - Huomattava on, että Ryömä sai n. 200 henkiseltä kuulijakunnaltaan valtavat suosionosoitukset.

Helsingin t.y:n toveriseuran juhlatilaisuudessa Herttoniemen työväentalon pihamaalla 23.6.40 oli yleisöä n. 250 henkeä. Ohjelmasta mainittakoon, että Cay Sundström puheessaan m.m. pahoitteli sosialismin periaatteen "rauhan puolesta sotaa vastaan" unohtamista ja näin tapahtui esim. meilläkin talvella, jolloin joukot saatiin valheisänmaallisuuden varjolla taistelemaan. Valoisamman tulevaisuuden lupauksena on pidettävä tapahtumia Baltian maissa, joissa on jo päästy paljon vapaampaan elämään nyt valoisan kesän tultua. Erikoisesti hän mainitsi Virossa olevan ulkoasiainministerinä toveriseuran hyvän ystävän ja usein seuran kokouksissa puhujana ja alustajana esiintyneen Nikolai Andresenin; tälle päätettiin lähettää sähkösanoma, jossa toivotetaan menestystä rauhan edistämässä ja elinkeinoelämän elvyttämisessä.

Maisteri K.H. Viik puheessaan kosketteli aluksi Saksan ja Neuvostoliiton välistä sopimusta; kun nyt näyttää siltä, että Saksa voittaa sodan lännessä, on vain ajan kysymys, koska se kääntyy Neuvostoliittoa vastaan. Tämän jälkeen hän mainitsi Baltianmaissa tapahtuneista muutoksista "ilahduttavina ilmiöinä", huomauttaen, että sellaisia saattaa tapahtua Suomessakin, vaikkei ehkä aivan lähiaikoina. Viik valitteli joukkojen täällä Suomessa uskovan ja tottelevan henkilöitä, joita on totuttu pitämään auktoriteetteina ja johtajina, vaikkakin nämä nyt ovat unohtaneet sosialismin periaatteet. Samaiset johtajat ovat ottaneet yksinoikeudekseen välien parantamisen Neuvostoliiton kanssa eikä heidän mielestään kukaan muu saisi siihen puuttua, vaikkei parantamisesta heidän toimestaan mitään tulisikaan. Viik piti tärkeänä siirtymistä takaisin demokraattiseen kapitalismiin, josta olisi mahdollisuus siirtyä pian köyhälistön diktatuuriin. (Suosionosoituksia).

Uuno Laurikainen puheessaan arvosteli kirjallisuutemme ja sanomalehdistömme huonoa suhtautumista Neuvostoliittoa kohtaan sekä Suomen ja Neuvostoliiton välillä solmittavaa kauppasopimusta. Puheensa lopussa hän selosti "Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuran" toimintaperiaatteita ja tarkoituksia.

Mainittakoon, että kesäkuun 20 päivänä sosialidemokraattinen puolue toimikunta esitti "Maamme työväestölle" osoitetun ja ilmeisesti lähinnä "Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seura", (vaikka nimen mainitsemista on vältetty) vastaan suunnatun julkilausuman, jossa m.m. sanotaan:

"Puolueemme jäseniä kehoittaa Puolue toimikunta tarkoin seuramaan näiden puolueettamien vahingoittavien piirien toimintaa ja suhtautumaan siihen täysin kielteisesti. Järjestöjemme on varottava, etteivät tällaiset ainekset saa niissä jalansijaa. Kaikki salakavalat yritykset puolueemme ja työväenliikkeen hajoittamiseksi ja vahingoittamiseksi on päättävästi torjuttava."

Vasemmistolaiset (Cay Sundström, Viik, Räisänen y.m.) puuhaavat uutta vasemmistosuunnan äänenkannattajaa. Räisänen ("Sasu Punanen") suunnitteli ensin omaa sanomalehteä, mutta on sittemmin liittynyt k.o. lehtihankkeeseen, Tarkoituksena on saada lehdestä ei ainoastaan työväestön, vaan myöskin n.s. intellektuellien äänenkannattaja

Poliittisten tapahtumain yllättävän nopea kehitys lännessä on aiheuttanut Suomessa oleskelevissa saksalaisissa emigranteissa syvää masennusta ja täydellisen neuvottomuuden ja turvattomuuden tunteen. He arvelevat jo täälläkin joutuvansa saksalaisten jalkoihin, kuten Tšheko-Slovakiassa. Heissä on vuorevarma vakaumus, että Saksa ryhtyy vaatimaan kaikkien poliittisten pakolaisten luovuttamista, ja he uskovat, että vaatimukseen tullaan täällä alistumaan. Arka on monelle myös Venäjän-kysymys. Ajatellaan: "Jollei Hitler tule, niin varmasti tulevat venäläiset, ja kummassakin tapauksessa kohtalomme on toivoton". Tulevaisuudensuunnitelmia ei ylimalkaan ole.

Ennen Ranskan antautumista pakolaisilla oli tapana iltaisin istua tuntikausia radion ääressä kuuntelemassa ulkomaan uutisia. Nyt tämä kiinnostus on kokonaan lakannut. Suurbritannia nähdään jo murskautuneena ja Saksa voittamattomana valtiaana.

Päivästä toiseen sukeltaa esiin uusia kauhuhuja, joita levitetään päättömästi. "Tänään kohtaa Molotov Ribbentropin", "eilen päätti Suomi luovuttaa määrättyjä alueita", "huomenna peruutetaan kaikkien Suomen kansalaisten ulkomaanpassit". Pakolaiset uskovat kaiken ja levittävät huhuja edelleen. Heiltä puuttuu koko tulevaisuudenusko, eletään tylsästi päivästä toiseen yrittämättäkään ryhtyä mihinkään vakavaan.

Eri tahoilta on sekä Viron että muiden Baltianmaiden tapahtumista ja oloista saatu m.m. seuraavia tarkistamattomia tietoja:

Muuan virolainen eversti on kertonut Liettuaan siirretyn neuvostovenäläisiä joukkoja n. 300,000 miestä, Latviaan n. 100,000 miestä ja Viroon myöskin n. 100,000 miestä. Jo aikaisemmin oli suuria venäläisiä joukkomuodostelmia kuljetettu laivoilla Neuvostoliitosta Paltiskiinkin, josta niitä on siirretty muualle Viroon, joten kaikki maahan tuodut joukot eivät tulleet Viron itärajan yli. Jo perjantaina 14.6. oli suuria tankkiosastoja viety Paltiskista Kloogaan, jossa ne ovat olleet metsissä naamioituina. Kaikki tämä oli tapahtunut jo ennen Viron hallituksen suostumista. Kesäkuun 17 ja 18 päivien välisenä yönä oli kuljetettu monta sataa tankkia Tallinnanlahden länsipuolella olevaan Koplinniemen kärkeen ja samoin on virolainen varusväki siirretty pois Naisaaresta ja Aegnasaaresta ja venäläiset joukot ovat miehittäneet niillä olevat rannikkotykistöpatteerit.

17.6. ja sen jälkeen on m.m. pari tallinnalaista kasarmia (Koplin kasarmi) tyhjennetty ja niissä ollut virolainen varusväki siirretty kaikkine varastoineen kaupungin lähistöllä oleviin telttoihin. Viranomaiset olivat myöskin antaneet määräyksen Kadriorun puiston lähelle viime vuosina rakennetun uuden kaupunginosan tyhjentämisestä kolmen tunnin kuluessa. Asukkaat eivät saaneet ottaa mitään omaisuutta mukaansa. Tietämän mukaan on talot varattu venäläisiä upseereita varten. Lasnamäen luona olevat talot on myöskin tyhjennetty ja rakennuksiin tullaan sijoittamaan venäläisen ilmatorjuntatykistön sotilaita.

Virossa on rannikkojen vartiointia tehostettu sekä maalta että mereltä käsin. Mielenkiintoisena seikkana mainittakoon, että kun Italia liittyi sotaan, oli Tallinnan satamassa ollut venäläinen sotalaivasto heti lähtenyt ulos merelle. Olipa telakalla

ollut keskeneräinen sukellusvenekin hinattu pois.

Virossa olevat siviililentokoneet on nyttemmin purettu ja pantu varastoon. Sotilaslentokoneet on siirretty kesälentokentille. Kaikkiaan lienee eräiden tietojen mukaan Virossa tällä hetkellä n, 1,200 venäläistä lentokonetta.

Jo ennen perjantain (21.6.) mielenosoituksia ja hallituksen vaihdosta Virossa oli asetettu erikoinen toimeenpanokomitea, joka sitten yhdessä Neuvostoliiton lähetystön ja punaisen armeijan poliittisen osaston kanssa järjesti ja lavasti mielenosoitukset. Perjantaina aamupäivällä oli Shdanov ilmoittanut presidentti Pätsille "antavansa hänelle vapaat kädet", mutta kuitenkin osoittavat seuranneet tapahtumat, että kaikki oli jo aikaisemmin järjestetty.

Tehtaitten omistajat olivat perjantaina aamupäivällä saaneet määräyksen antaa työläisille täysin palkkaeduin vapaata aikaa osallistumista varten mielenosoituskulkueseen. Osasta tehtaita työväestö lähtikin pois, mutta suurin osa jatkoi työskentelyään. Mielenosoituskulkueseen otti osaa n. 4,000-5,000 henkeä ja kulivat he pistimin varustettujen sotilasrivien keskellä. Perässä seurasi tankkeja. Mielenosoittajat lauloivat papereista "internationalea" ja katuvierillä uteliaina kulkuetta seurannut yleisö lauloi kansanlauluja. Pariin otteeseen tapahtuikin sitten välikohtauksia.

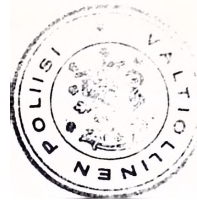
Perjantaina esitettiin presidentti Pätsille uusi ministerilista ja oli Päts pakoitettu sen hyväksymään. Jo samana iltana pääministeri Vares antoi valan ja toiset hallituksen jäsenet seuraavana aamuna klo 10.

Liettuassa lienee liiketoimintaa harjoittavilla juutalaisilla ollut aikaisemmin tieto tulevista tapahtumista eli Neuvostoliiton toimittamasta Liettuan miehityksestä. Jo viikkoa ennen oli kerrottu suuria venäläisiä joukkomuodostelmia ja tankkeja kuljetetun maahan Dünaburgin kautta. Kauppiaat olivatkin nyt olleet haluttomia ostamaan mitään suomalaisia tavaroita, ainakaan ensi syksynä toimitettaviksi, koska tilanne maassa syksyllä voi olla aivan toisenlainen.

Kuten tunnettua, siirrettiin saksalaiset Virosta ja Latviasta Saksaan, muttei Liettuasta, Sen takia lienevät Liettuan juutalaiset pelänneet Saksan aikeita Liettuaan nähden, koska he olivat toivoneet venäläisten enemmän miehittävän maan kuin saksalaisten.

Viha Hitleriä kohtaan hänen juutalaisvainojensa takia on suuri. M.m. Kaunasin kaduilla kulkevia saksalaisia oli osoitettu tämänkin kertojalle ja selitetty heidän olevan n.s. viidennen kolonnan miehiä.

- Kaikesta päättäen on Suomeen lähiaikoina odotettavissa Baltianmaista pakolaisia, mikäli heillä suinkin on mahdollisuus p.o. maista poistua.

Jakelu:

Tasavallan Presidentti
Valtioneuvoston jäsenet
Sotaväen päällikkö
YE:n päällikkö
Päämajan valvontaosaston päällikkö
UM 22 kpl.
UM:n kansliapäällikkö
UM:n poliittisen osaston päällikkö
Valtioneuvoston tiedoituskeskus

M.V. 8
VALTIOLLINEN POLIISI

Helsingissä,

heinäkuun 24 päivänä 1940.

N:o..... /III.

AW70

Salainen.		
2577	70	17/2.

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 39.

Tarkasteltaessa tämän hetken kotipoliittista tilannetta nimenomaan siihen nähden, miten kommunistit, ainoina huomioonotettavina puolustusnihilisteinä ja yhteiskuntajärjestyksemme järkkymistä ja tuhoutumista toivovina tekijöinä, siihen osuuttaan antavat, voidaan todeta m.m. seuraavaa:

Kommunistit, jotka äskeisen sodan aikana olivat hajallaan ja pysyivät passiivisina johtohenkilöiden ollessa suljettuina turvasäilöön, sijoitettuina työvelvollisina erinäisiin töihin tai piileskellen viranomaisia, ovat nyt saaneet järjestön, joka pystyy heidät kokoamaan aktiiviseen työhön, jonka lopullisena tarkoituksena on nykyisen yhteiskuntajärjestyksemme muuttaminen ja maamme liittäminen Neuvostoliiton yhteyteen kommunistisena tasavaltana. Kahden kuukauden kuluessa perustamisestaan (22.5.1940) lähtien on "Mauri Ryömän seura" s.o. Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seura (SNS) pystynyt kokoamaan kommunistiset joukot piiriinsä kaikilla niillä paikkakunnilla, missä sen osasto vain on perustettu. Seurasta on kehittynyt organisatio, johon kommunistit luottavat ja jonka avulla he uskovat vihdoinkin koittavan ajan, jolloin heidänkin äänensä on otettava huomioon ja heitä kuultava, jopa toteltavakin. Kilvan liittyvät valtiolliselle poliisille ennestään tunnetut kommunistit, niin johtomiehet kuin vähempiarvoiset rivijäsenetkin, tähän seuraan. Siihen on todettu liittyneen myös sellaisia kommunisteja, jotka äskeisen sodan aikana näyttivät muuttaneen poliittista katsomustaan, mutta joka muutos näin ollen oli joko aivan pintapuolista tai sitten suorastaan vilpillistä, pelon neuvomaa teeskentelyä. Jäsenistön muodostavat niin Helsingissä kuin muuallakin kommunistit ja heihin täydellisesti lukeutuvaksi katsottavat "kulttuurikommunistit" ja Akateemisen sosialistiseuran nykyisen "Soihdun" suuntaa kannattavat kasvatit.

Saatujen tietojen mukaan ei seuraan tähän mennessä ole liittynyt montaakaan jäsentä näiden piirien ulkopuolelta. Niinpä ovat eräät tunnetut kommunistit, SKP:n toimintaan osallistuneet henkilöt sanoneetkin, että seura nyt korvaa jossain määrin SKP:n ja että seuran kautta ja ympärillä täytyy nykyisin kaiken kommunistisen toiminnan tapahtua.

Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyysseuran osastoja on nyt tiettävästi seuraavilla paikkakunnilla: Helsingissä 6 (jäsenmäärän kasvu pakotti muodostamaan useita eri osastoja), Turussa, Tampereella, Porissa, Raumalla, Kotkassa, Lahdessa, Pakilassa, Ykspihlajassa Ja Toejoella. Perusteilla on m.m. Tolkkisiin, Eräjärvelle, Pietarsaareen, Kokkolaan, Vaasaan, Valkeakoskelle, Pihlajaan, Kuopioon, Malmille, Ouluun ja Käpylä-Toukolaan.

Jäsenten määrää on vaikea sanoa tarkkaan. Helsingissä lie-nee jäseniä jo yli 2.000 - Jotkut ovat väittäneet täällä olevan jäseniä jo lähes 3.000, jopa lähes 4.000. Turussa on mainittu jäseniä olevan noin 450, Tampereella lähes 1.000, Porissa 1.200, Lahdessa ehkä 500, Toejoella noin 50. Epäilemättä on saaduissa luvuissa paljon liioiteltuakin, mutta joka tapauksessa on todettava, että seura on lyhyessä ajassa saanut kerätyksi melkoisen jäsenmäärän. Ovatpa eräät huhut kertoneet, että kaikkiaan olisi seuralla jäseniä jo yli 20.000, mutta on epäilemätöntä, ettei ainakaan vielä virallinen jäsenmäärä ole paljon yli 6.000, jos sitäkään. On luonnollista, että jäsenmäärä tulee edelleen nousemaan sekä niillä paikkakunnilla, joissa osastoja jo on, että myös uusia osastoja perustettaessa. Kun kuitenkin seura on jo nyt toiminnallaan ja harjoittamallaan propagandalla selvästi osoittanut olevansa kommunistinen seura, voidaan olla vakuutettuja, ettei sen jäsenistön lukumäärässä jo perustetuissa osastoissa muutamien viikkojen kuluttua enää tule tapahtumaan voimakkaampaa lisääntymistä. Näin sen vuoksi, että kommunistiset ainekset kiiruhtavat seuraan liittymään ja sitten, kun he ovat siihen liittyneet, ei halukkaita muista piireistä moniakaan tulle löytämään. Seura on kommunistisena alkanut ja tulee sellaisena pysymään, elleivät olosuhteet maassamme muutu toisenlaisiksi, seuralle poliittisesti vielä edullisemmiksi.

Seuran kokouksia pidetään joka viikko. Kokoussalit ovat useilla paikkakunnilla osottautuneet aivan liian pieniksi ja on niiden saannissa seura alkanut kohdata yhä suurempia vaikeuksia, mitä seikkaa seura käyttää myös propagandassaan hyväkseen hyökätessään erikoisesti sosialidemokraatteja, "tannerilaisia", vas- taan.

Kokouksissa toimii järjestäjinä, ohjelmansuorittajina ja toi- minnan yleisinä organisaattoreina aktiivisimpiin kuuluvia kommu- nisteja, useimmat valtiopetoksen valmistelusta, jopa jotkut maan- petokseen osallistumisestakin tuomittuja skp-läisiä. Useat Helsin- gin seuroissa toimivimmista kommunisteista ovat Espanjassa tais- telleita kiihkoilijoita. Niinikään voidaan tehdä se huomio, että asioita hoitelevat jäsenet ovat samalla Helsingin työväenyhdys- tyksen toveriseuran jäseniä eli siis sellaisen seuran, joka ol- len alunperin sosialidemokraattinen joutui sittemmin komunis- tien ja sos. dem. vasemmisto-opposition valtaamaksi. Jäsenistön enem- mistö näyttää olevan keski-ikäistä miesväkeä.

Seuran toiminta organisoituu vanhaan tuttuun kommunistiseen järjestötoiminnan kaavaan. On muodostettu erilaisia ryhmiä, jaos- toja ja toimikuntia, tarkoituksena on saada seuran työ sekä sisään- että ulospäin monipuoliseksi ja tehokkaaksi. Jaosto- jen ja toimikuntien johtoon on valittu jo aikaisemmin komunis- tien julkisissa järjestöissä vastaavissa tehtävissä ansioituneita ja kokeneita jäseniä.

Seuran jäsenistö uskoo, että nykyinen poliittinen tilanne on meillä sellainen, etteivät viranomaiset uskalla ryhtyä min- käänlaisiin toimenpiteisiin seuraa vastaan. He luottavat siihen, että Neuvostoliiton taholta on seuralle saatavissa kaikki mah- dollinen tuki, ja tavalla, joka tekisi tyhjäksi viranomaisten vastatoimenpiteet. Niinpä onkin seuran puheenjohtaja Mauri Ryömä useammankin kerran eri tilaisuuksissa selostanut sekä käyntiään pääministerin puheilla että valtiollisessa poliisissa suoritettua kuulustelua. Hän on puheissaan selittänyt pääministe- rin maininneen, ettei hallitus ole tehnyt vielä mitään päätöstä seuraan nähden ja että jos jotkut ministerit ovat jotakin lau- sunee seuraan vastaan, ovat he tehneet sen yksityisinä henki- löinä eikä sitä pidä katsoa hallituksen kannaksi. Edelleen hän

on kertonut valtiollisissa poliisissa mainitun, ettei sillä ole seuran toimintaa vastaan mitään sanottavana, seuran toiminnalle ei panna mitään esteitä. Vaikka kommunistit jo muutenkin katsovat nyt olevänsä "turvattuja" työskentelemään tavalla, joka on ollut heille mahdotonta sitten vuoden 1930, ovat tuollaiset Ryömän selitykset olleet omiaan lisäämään heidän luottamustaan siihen, että nyt on heidän toimintansa aika koittanut. Niinikään on jäsenistön rohkeutta lisännyt suuresti eräissä seuran tilaisuuksissa on ollut läsnä Neuvostoliiton tšekäläisen edustajiston jäseniä. Seuran tilaisuuksissa harjoitettu propaganda on ollut niin rohkeata ja kiihkeätä, että eräskin Neuvostoliitossa kommunistista puoluekoulutusta saanut henkilö on voinut vakuuttaa, etteivät kommunistien kokoukset Venäjälläkään ole olleet niin räikeitä ja kiihoituskiihkeitä kuin nyt täällä.

Saatuja tietojen perusteella näyttää ilmeiseltä seuran johdon taholta annetun alaseurojen johtomiesten tehtäväksi hankkia selvityksiä kysymykseen, onko viranomaisilla ehkä jotakin osuutta siihen, että seuralle on ilmestynyt kovin paljon vaikeuksia m.m. kokoushuoneistojen saannissa. Tämän perusteella näyttäisi siis siltä kuin seuran johto vallan odottaisi joitakin tuonsuuntaisia todistuksia saavansa voidakseen sitten ryhtyä joihinkin - propagandaa koskeviin ? - toimenpiteisiin asian johdosta.

Kiistattomasti on todettu seuran, jonka pitäisi nimensä perusteella edes pyrkiä jonkinlaiseen puolueettomuuteen ja molemminpuoliseen ymmärtämykseen Suomen ja Neuvostoliiton välillä, yksipuolisesti ottaneen asiakseen Neuvostoliiton olojen, järjestelmän, ja sekä sisä- että ulkopolitiikan ymmärtämisen ja hyväksymisen propagoimisen. Neuvostoliiton hyökkäys Suomea vastaan selitetään pidetyissä puheissa ja esitelmissä ei vain ymmärrettäväksi vaan myös oikeutetuksi. Todistetuksi selitetään se, että Suomen puolelta muka ammuttiin n.k. Mainilan laukaukset, että Suomi varustautui hyökkäämään Neuvostoliiton kimppuun länsimaiden renkinä j.n.e. Neuvostoliiton hallitusmiehet saavat kaiken kiitoksen, Suomen hallitusmiehet taas kaiken haukkumisen; viimeainitut selitetään täysin haluttomiksikin sopeutumaan "oikeutettuihin" vaatimuksiin.

Tähän mennessä on propagandassa eniten kohdistettu hyök-

käyksiä sosialidemokraattisia johtajia vastaan, eniten kuitenkin on muistettu ministeri Tanneria. Tämä ei ole ihmeekään, sillä kommunistien opin mukaan sosialidemokratia on heidän pahin vastustajansa, koska se vieroittaa työläisiä kommunismista tehokkaammin kuin n.k. porvarilliset puolueet, joihin työläisiä vähemmän lukeutuu.

Seuran agitatio kohdistaa huomionsa erilaisiin tämän hetken vaikeuksiimme. Työolot, palkkauskysymys, siirtoväen asiat j.m.s. ovat niistä tärkeimpiä. Tilaisuuksia agitation harjoittamiseen näiden kysymysten ympärillä on paljonkin löydettävissä. Toistaiseksi on seuran jäsenistön täytynyt tyytyä melkein yksinomaan suulliseen agitatioon, ja sitä he näyttävät utteruudella tekevänkin. Erikoiskysymysten ohella on yleisenä olemuksena agitatioissa se väite, että Suomi halutaan jälleen saada sotaan, että hallitusmiehemme jopa järjestelmällisesti työskentelisivät tähän suuntaan. "Todistuksina" esitetään erilaisia huhuja: juhannuksen aikaan oli Suomessa osittainen mobilisaatio, mikä osoittaa taasen pyrityn lähtemään sodan mielettömyyksiin; Ahvenanmaata tyhjennetään siviiliväestöstä, mikä on selvä osoitus hallituksen pyrkimyksistä kärjittää tilannetta tuon saariston kautta saattamalla se selvästi sotilaalliseksi vyöhykkeeksi ja kohteeksi. Selitetään olevanärkevintä Suomen alistumisen samalla tavalla kuin Baltian maat tekivät, koska ennen pitkää Neuvostoliitto joka tapauksessa tulee toteuttamaan työläisten kannalta katsoen hyväksyttävän suunnitelman, Suomen valtaamisen ja työläisten vallan ulottamisen jälleen pidemmälle länteen. Sotaväestä palanneiden, varsinkin työnsaantivaikeuksista johtunutta, katkeruutta käytetään myös hyväksi henkilökohtaista agitatiota harjoitettaessa.

Seuran jäsenistön keskuudessa kehitetään luottamusta Neuvostoliittoon m.m. selittämällä Neuvostoliitto ehdottomasti maailman mahtavimmaksi ja voimakkaammaksi sotilasvaltioksi. Jos, kuten todennäköisesti pian tulee tapahtumaan, Saksa ja Neuvostoliitto joutuvat sotaan, tulee Saksa sen nopeasti häviämään. Neuvostoliiton sotilaallista mahtavuutta osoittaa Puolan sotaretki ja se, että monet maat, suuri Romania muiden mukana, ovat alistuneet Neuvostoliiton vaatimuksiin. Suomen sota ei kuvasta lainkaan Neuvostoliiton sotilaallisia kykyjä, sillä Suomea vastaan

asetettiin ensin vain reservijoukkoja, koska tahdottiin kokeilla niiden kuntoa ja pystyväisyyttä. Heti, kun rintamalle toimitettiin koulutetumpia joukkoja, oli sodankäynti toista ja Suomi kärsi lyhyessä ajassa tappion.

Jäsenet harrastavat agitatiota myöskin niissä järjestöissä, joihin he kuuluvat, ennen kaikkea ammattiyhdistyksissä. Vanhaan tyyliin kommunistit hyökkäävät sos.demokraattista johtoa vastaan ja pyrkivät kaikki taloudelliset vaikeutemme selittämään omien hallitusmiestemme, työnantajien ja "tannerilaisten" syiksi "unoh-taen" kokonaan m.m. sen, mitä suurvaltain sota tilanteeseen vai-kuttaa. Erittäin räikeäsanaisesti ovat kommunistit myös ammatti-yhdistyksissä ryhtyneet harjoittamaan Neuvostoliitolle täysin myön-teistä ja kotoisille oloillemme täysin kielteistä propagandaa usein vallan suoraan lausuen lopuksi kehotuksen, että työläis-ten olisi nyt viisainta liittyä Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuraan. Riippuen ammattiosastojen johtokunnan jä-senten ja kokouksissa käyvän jäsenistön poliittisista katsomuk-sista, ovat kommunistit eri osastoissa saaneet kiihoituksellaan myönteisiä tai kielteisiä tuloksia. Useimmissa helsinkiläisissä ammattiosastoissa näyttää kielteinen asenne kommunisteihin ja SNS:ään voimistuvan, mutta on muutamia osastoja, joissa kommu-nisteilla on ollut menestystä. Niinpä on Helsingin maalariam-mattiosasto lähettänyt seuralle erikoisen voimakassanaisen kii-toskirjeen (sanotun osaston jäseniä onkin paljon k.o. seurassa, jonka Keskikaupungin osaston johtokunnan jäsenten enemmistö on tämän ammattiosaston jäseniä, m.m. ammattiosaston puheenjohtaja). Autokorityöläisten ammattiosasto ja tietävästi myös puutyönte-kijäin ammattiosasto ovat niinikään lähettäneet seuralle kii-toskirjelmän.

Heti, kun seura perustettiin, alkoivat kommunistit puhua, että nyt ei enää kannata kuulua enempää ammattiosastoihin kuin sos.dem. puolueeseenkaan tai yleensä muihin järjestöihin, koska nyt on saatu "oma järjestö". Ylimielisesti selittivät mo-net seuran jäsenet sosialidemokraattisille työläistovereilleen, että SAK tulee pian kuolemaan ja SNS valtaamaan myös amma-tillisen liikkeen toimialan itselleen. Tuntuu kuitenkin siltä kuin olisi tässä kysymyksessä tapahtunut kommunisteille nyttem-

min virheeksi havaittu "orientoituminen", sillä aivan viime päivinä on ammattiosastoista eroamisesta puhuttu vähemmän. Joka tapauksessa tiedetään, ettei esim. K.H.Wiik, joka lämpimästi kannattaa eräiden muiden sos.demokraattiseen vasemmisto-oppositioon lukeutuneiden kanssa SNS:ää, lainkaan hyväksy vasemmistolaisten eroamista ammattiosastoista, vaan kehottaa heitä pysymään järjestöissä ja työskentelemään niissä "luokkatoverien valistamiseksi ja joukkojen kokoamiseksi sosialismin ja kansainvälisyyden aatteiden ympärille".

Seuran kokoukset ovat sikäli erikoisesti huomioitavia, että niissä ei tiettävästi vielä kertaakaan ole kukaan läsnä ollut esittänyt mitään poikkeavia, kommunistisen kiihoituksen vastaisia lausuntoja. Jäsenistö on nyt niin innoissaan, että jokainen puhuja ja puheenvuoron käyttäjä, olipa hänen sanomansa miten tolkutonta ja epäjohdonmukaista tahansa, saa läsnäolleilta voimakkaita suosionosoituksia. Kaikelle, mitä ehdotetaan, huudetaan mutkitta "hyvä, hyvä"!

Mauri Ryömä, jonka Tallinnan radio äskettäin kuulutti tunnetuksi suomalaiseksi työväenjohtajaksi, nauttii nykyisin kommunistien keskuudessa kiistatonta kannatusta. Häneen katsotaan kuin jo täysinkehittyneeseen vasemmistolaisen työväenliikkeen johtajaan. Hänen taitavuutensa ansiosta katsotaan uuden seuran alusta lähtien saaneen näin erinomaisen "kantavuuden" ja menestyksen. Ryömä näyttää oppineen käsittelemään kommunistijoukkoja tavalla, joka niitä erikoisesti miellyttää. Niinpä hänen sanontansa - "Me emme enää saa laulaa tavallisia järjestölauluja, vaan on meidän laulettava neuvostoliittolaisia lauluja" - äskettäin pidetyssä seuran kokouksessa vuodatti joukkoihin entistä ehompaa innostusta ja luottamusta toimintaan. Seuran lauluryhmät harjoittalevätkin nyt "Vapaa Venäjä" j.m.s.lauluja.

On epäilemätöntä, että seura tällä haavaa vielä tunnustelee, millaisia mahdollisuuksia ja mitä maaperää meillä nyt on kommunistiselle liikkeelle. Joukot on ensiksi saatava kokoon ja sen jälkeen tulee lyötäväksi esille erilaisia tunnuksia, joiden nojalla lähdetään toimintaan seuran oman piirin ulkopuolelle.

Eräs kokenut järjestömiehes pitää luonnollisena, että ennen pit-

kää tullaan esittämään vaatimus julkisen kommunistisen puolueen perustamiseksi, mikä puolue tietenkin voi saada nimen, josta kommunismi-sana on jätetty pois.

Tässä lienee tarpeetonta ryhtyä yksityiskohtaisemmin ksettelemaan seuran toimintamuotoja, sen järjestämiä eri tilaisuuksia sekä niissä pidettyjä esitelmiä ja käytettyjä puheenvuoroja. Niiden laatu ja sävy käynevät ilmi jo edellä esitetystä. Kuitenkin mainittakoon, että sunnuntaina t.k.21 päivänä seuran toimesta järjestettiin kaksi suljettua elokuvaesitystilaisuutta teatteri Tenhossa ja oli teatteri ensimmäisessä esityksessä täynnä yleisöä, toisessa näytöksessä sitävastoin vain puoli salia. Yleisön muodostivat seuran jäsenet. Teatteri oli koristettu pienikokoisin Neuvostoliiton lipuin, jotka oli tarkoitusta varten saatu lainaksi Neuvostoliiton tšekäläisestä lähetystöstä.- Tilaisuudesta mainitsi myöskin Moskovan radio 22.7. klo 11.00 (Valtioneuvoston tiedoituskeskuksen katsaus N:o 273 b/23.7.40).

Lopuksi tulkoon mainituksi, että valtiollisen poliisin puoleen on viime aikoina päivittäin käännytty tiedustellen, kiinnostävätkö viranomaiset huomiota perustettuun "Ryömän järjestöön" ja sallitaanko meillä todella kommunistien tuonkaltaista toimintaa. Kyselijät lukeutuvat eri piireihin, virkamiehiin, vapaan ammatin harjoittajiin, opettajiin j.n.e. On selvästi huomattavissa, että kyselijöissä, kuten nähtävästi verrattain yleisesti ei-kommunistisissa piireissä sellaisenaan, on vallalla jonkinlainen epä-määräinen pelko ja epävarmuuden tunne tuleviin tapahtumiin nähden, jotavastoin SNS:n jäsenistö selvästi tuntee varmuutta ja luottamusta niihin ja niiden kehittymiseen heidän toiveittensa mukaisesti.

+ + +

Koska Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seura eduskunnan puhemiehelle ja eduskuntaryhmille osoittamassaan kirjelmässä esittää hallitusta halventavia ja samalla maata vaarantavia väitteitä sekä lopuksi vaatii hallituksen kokonaisuudessaan erottamista kykenemättömänä järjestämään Suomen ja Neuvostoliiton suhteita, on valtiollisissa poliisissa kirjelmän johdosta kuulusteltu seuran puheenjohtajaa Mauri Ryömää ja v.t. sihteeri Lauri Vileniusta. Perusteltuaan erinäisiä kirjelmässä esitettyjä väit-

teitä Ryömä m.m. huomautti, ettei seuralla ole tarkoituksena maan oloja ja asennetta arvostelemalla herättää Neuvostoliitossa epäluuloa maatamme kohtaan, mutta mikäli seuran toiminnassa on esiintynyt arvostelua, on se johtunut siitä, että sekä hallituksessa että sen ulkopuolella on esiintynyt erinäisiä yksilöitä, jotka ovat kuulusteltavan tietien epäsuopeasti suhtautuneet maiden välisten suhteiden kehittämiseen. - Lauri Vilenius puolestaan selitti kirjelmän eduskuntaan lähettämisen tarkoituksena olleen saattaa eduskunnan tietoon seuran johdon ja koko jäsenistön mielipide, joka samalla edustaa huomattavien joukkojen mielipidettä, etteivät suhteet Suomen ja Neuvostoliiton välillä ole kehittyneet siten kuin maan edun kannalta olisi ollut suotavaa ja että tähän asiantilaan ainakin hänen mielestään oli hallitus syypää. Vilenius lisäsi kuitenkin, ettei hän katso hallitusta kokonaisuudessaan syypääksi, vaan ainoastaan jotkut hallituksen vähemmistönä olevista jäsenistä.

"Soihdu" on jälleen ruvennut ilmestymään yli puolivuotisen vaikenemisen jälkeen. Sen suunta on sama kuin ennenkin, bolshevistinen. Sota Venäjää vastaan olisi lehden mielestä, voitu ehkäistä, jollei hallitus ja sos.dem. puolue olisi kulkenut länsivaltain imperialistien talutusnuorassa. Erityisesti hyökätään sos.dem.puolueen johtoa vastaan, joka selitetään taantumukseksi. Se on siitä syystä saatava syrjäytetyksi. Venäjällä ei ollut mitään imperialistisia valtausaikeita, ja se olisi voinut valloittaa koko Suomen, jos olisi tahtonut. Uudet tehtävät odottavat nyt meitä, ja työväenluokalla tulee niiden ratkaisussa olemaan työnjohtajaosa. Virallinen suhtautumisemme Neuvostoliittoon on saatava muutetuksi siten, että 20 vuotta keinotekoisesti ylläpidetty juopa Suomen ja sen itäisen naapurin välillä poistetaan.

Työväenluokan nyt ryhtyessä ratkaisevaan taisteluun sotaa ja taantumusta vastaan, tulee "Soihdulla" olemaan erikoisen vaativia tehtäviä: Sen tulee selvittää kansainvälisen työväenliikkeen taistelukysymyksiä ja menettelytapoja sekä yleensä esiintyä Suomen työväenliikkeen taistelevana elimenä. Siitä syystä se on jokaiselle luokkatietoiselle työläiselle välttämättömämpi kuin

koskaan ennen. - "Soihtu" ilmestyy nykyään 2 kertaa kuussa, mutta koska on "jatkuvasti tiedusteltu mahdollisuuksia lehtemme muuttamisesta kerran viikossa ilmestyväksi", "toivomme (syksyyn mennessä) voivamme toteuttaa tämän lukijoittemme toivomuksen".

Nyt saatavana oleva "Soihdun" numero oli tarkoitettu ilmestymään jo toukok. 23 p:nä, mutta "tarkastuksen" takia se pääsi julkisuuteen vasta heinäk. 3 p:nä. Viivästykseseen on vaikuttanut myöskin lehden toimittajan Aimo Rikan joutuminen sotapalvelukseen kesäk. 16 p:nä.

Viron tapahtumia koskevia tietoja:

Viron tasavallan presidentti Päts, jonka tämän aamun sanomalehdet kertovat saaneen eron presidentin toimestaan, on viime aikoina asunut Kadriorussa, missä linnan ulkopuolella on ollut virolainen ja sisäpuolella venäläinen vartiosto.

Kenraali Laidoner on muutama päivä sitten viety Venäjälle eikä hänen nykyisestä olinpaikastaan siellä ole tietoa. Pari viikkoa sitten kävi hänen vaimonsa Ranskan Tallinnassa olevassa lähetystössä pyytäen päästä matkustamaan Ranskaan, mutta sen ilmoitettiin olevan mahdotonta.

Viron Helsingissä olevan lähetystön henkilökunta on päättänyt olla palaamatta Viroon.

Viron Helsingissä ollut sotilasasiamies määrättiin palaamaan Tallinnaan viimeistään 9.7., mutta hän matkusti 10.7. Tukholmaan.

Viron ulkoasiainministeriön hallinnollisen osaston päällikkö Kirotar, joka saapui Helsinkiin 21.7., on päättänyt olla palaamatta takaisin Tallinnaan. Määräaika päättyi eilen.

Entinen sisäasiainministeri Rouk on pari päivää sitten ampunut itsensä.

Viron entinen Helsingissä ollut lähettiläs Hellat on pidätetty Tartossa.

Kapteeni Klaar, joka yritti paeta moottoriveneellä Suomeen, saatiin kiinni ja on viety Leningradiin.

Yleisesikunnan toisen osaston päällikkö eversti Saarsen on viety Moskovaan.

Viron hallitukselle ja erittäinkin ulkoministerille on Suomestakin lähetetty useita sähkeitä. Niistä mainittakoon Elvi ja Mauri Ryömän sähke ulkoministeri Andresenille: "Sydämelliset onnittelumme sinulle ja virkatovereillesi". Cay Sundström ja kirjailija Hagar Olsson: "Sydämelliset onnittelut paljon menestystä" .

Jo ennen vaaleja sekä vaalien jälkeen on Virossa hallituksen toimesta suoritettu lukuisia pidätyksiä. Pidätettyjen henkilöiden kohtalosta ei muutamia yksityistapauksia lukuunottamatta ole vielä saatu tietoja. Kaikesta päättäen alkaa Virossa nyt perinpohjainen puhdistus. Osa vanhemmalta upseeristosta ja reserviupseeristosta tullaan siirtämään keskitysleireihin, lähinnä ne, jotka ovat toiminnallaan aikaisemmin vastustaneet kommunistien pyrkimyksiä. Sama kohtalo odottaa kommunistien toimintaa vastustaneita poliitikkoja ja talouselämän johtomiehiä. Parhailaan tutkitaan esikuntien, ministeriöiden y.m. virastojen arkistoja ja koetetaan saada selville Viron suhteita toisiin valtioihin. Kun kuitenkin suurin osa asiapapereista on ennätetty aikaisemmin hävittää, koetetaan kuulustelujen avulla saada selville, mitä ne ovat sisältäneet. Tutkimuksessa saatua aineistoa tullaan myöskin käyttämään syyteaineistona m.m. entisiä hallituksen jäseniä, virkamiehiä y.m. vastaan nostettavissa oikeusjutuissa.

Viron talousministeriö on vaatinut kaikilta laivojen omistajilta tietoja, missä mikin virolainen laiva tällä hetkellä on. Tämä johtunee siitä, että Neuvostoliiton Virossa oleva kauppaedustus jo ennen viime sunnuntain tapahtumia oli ehdottanut Viron koko kauppalaivaston vuokraamista Neuvostoliitolle. - Tällä hetkellä on suurin osa Viron kauppalaivastosta Yhdysvalloissa.

Viron ja Saksan välisen kauppasopimuksen mukaan piti Saksan saada Virosta öljyä erittäinkin merivoimiaan varten. Viimeisen kuukauden kuluessa ei sitä kuitenkaan ole Saksaan viety, vaan Neuvostoliitto on varannut kaiken omaa käyttöön varten.

Mitään julkista oppositiota nykyistä hallitusta ja suuntautumista vastaan ei hyväksytä. Niinpä on viime aikoina hallituksen toimesta rangaistu kymmeniä henkilöitä sen johdosta, että he ovat esittäneet arvostelevia lausuntoja. Ankarin rangaistus

on ollut 3000 Viron kruunun sakko tai vaihtoehtoisesti 6 kuukauden kuritushuonerangaistus. Kuitenkaan ei hallituksen toimenpiteillä ole vielä kokonaan voitu tukahduttaa kansan valtavan enemmistön arvosteluja nykyisestä tilanteesta. Yhtenä esimerkkinä mainittakoon, että viime viikolla Tallinnan stadionilla suoritettuun jalkapallomaatotteluun Viro - Latvia saapui yleisöä noin 7000 henkeä. Oman joukkueen innostamista varten jaettiin katselijoille pienikokoisia Viron lippuja. Kun jalkapallomaatottelu oli loppunut, lähti suurin osa katselijoista presidentin linnan edustalle ryhtyen siellä lippuja heilutellen laulamaan isänmaallisia lauluja. Sen estämiseksi ampuivat paikalla olleet komissaarit taskuaseillaan ilmaan ja kun sinne lisäksi saapui paloautoja ja tankkeja, saatiin mielenosoitus hajoitettuksi. Osa yleisöstä kokoontui kuitenkin vielä myöhemmin, mutta hajoitettiin väkijoukko tällöinkin tankkien avulla.

Saarenmaalla on pilkkukuume viime aikoina levinnyt tavattomasti ja johtunee se siitä, ettei venäläisiä sotilaita varten ollut kasarmeja, vaan he joutuivat asumaan siviiliväestön keskuudessa siten levittäen tautia. Kuolleitten ja sairaaloissa olevien lukumäärä nousee useampiin kymmeneen. -

Tähän mennessä on Viirosta Suomeen saapunut ainoastaan muutamia pakolaisia.

Jakelu:

Tasavallan Presidentti
Valtioneuvoston jäsenet
Sotaväen päällikkö
YE:n päällikkö
Päämajan valvontaosaston päällikkö
UM 22 kpl.
UM:n poliittisen osaston päällikkö
Valtioneuvoston tiedoituskeskus.
UM:n kansliapäällikkö

VALTIOLLINEN POLIISI

Salainen.

Helsingissä,

syyskuun 12 p:nä 1940.

N^o .../.../II.

IS73

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N° 40.

Heinä-elokuun aikana Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyysseuran (SNS:n) toiminta tehostui ja jatkui yleensä sellaisena kuin sitä luonnehdittiin viime tiedoituksen sisältämässä SNS:aa koskevassa yleiskatsauksessa. Useissa maan eri paikkakunnilla järjestetyissä "jäsenkokouksissa" yleisölle tarjottiin verraten väkevää "vallistusta", mutta myöskin levittämällä lentolehtisiä tehostettiin SNS-propagandaa. Tiedoituksessa N° 38 jo esitettiin räikeäsisältöinen, Suomen kansan eduskunnalle osoitettu kirjelmä, jota lentolehtisenä levitettiin vielä elokuullakin. Vielä törkeämpisisältöinen on SNS:n seuran jäsenille osoitettu SNS:n johtokunnan allekirjoittama, Helsingissä heinäkuun 5 päivänä 1940 päivätty monistettu lentolehtinen, joka sisältää sodanaikaisen, Mauri Ryömän Kokkolasta 19.12.1939 lähettämän kirjeen ministeri Tannerille. Tämän kirjeen johdosta, joka sittemmin julkaistiin Ruotsin kommunistilehdissä ja oli erittäin sopiva käytettäväksi silloisen vihollisemme suomenkielisessä radio-propagandassakin kansamme puolustustahdon heikentämiseksi. Kuten tunnettua, Ryömä suljettiin turvasäilöön sodan ajaksi. K.o. lentolehtisessä perustellaan nyt tämän kirjeen julkaisemista selittämällä, että koska sos. dem. puolueen ja SAK:n julkilausumissa SNS:aa vastaan on maininnalla "provokatorisista kirjoituksista ja lausunnoista" hämärästi vihjattu k.o. avoimeen kirjeeseen, haluaa SNS:n johtokunta saattaa kirjeen tarkan sanamuodon jäsenistön tietoon. K.o. kirje kuuluu seuraavasti:

"Hyvä toveri Väinö Tanner.

Huoli Suomen kansan kohtalosta saa minut vielä kerran kääntymään puoleesi tällä kirjeellä. Se on toistaiseksi yksityinen, mutta tarkoitukseni on tehdä se julkiseksi. Teen tämän poistaakseni pienimmänkin sellaisen mahdollisuuden, että Sinua ja ystäviäsi onnettomassa politiikassasi ruokkisi harhaluulo, että maamme työväen valistunein osa, jonka mielialoja olen vuosien kuluessa ja edelleenkin parhaani mukaan koettanut seurata, sitä kannattaa. Teen sen vastuuntunnosta niitä

tuhansia kohtaan, jotka te uhkaatte saattaa turmioon. Kirjoitan tätä kaukana rintaman takana, minun henkeni ei ole vaarassa. Kukaan ei voi väittää, että lähettäisin tätä omaa etuani tavoitellen, tai muuten kuin vapaasta tahdostani.

Suomen porvariston onneton politiikka on vienyt kansamme tilanteeseen, joka uhkaa vaatia raskaita uhreja. Käännyin juuri Sinun puoleesi, koska Sinä ymmärtääkseni olet siihen suurimpia syyllisiä. Eräät muut lähimmässä ympäristössäsi olevat porvariston "puhemiehet" *) ovat Sinuun verrattuina pelkkiä syynta-keettomia onnenonkijoita.

Edessäsi on nyt koko sen "työväenpolitiikan" tulos, jota viimeksi kuluneet kaksikymmentä vuotta olet harjoittanut. Sen perustana on ollut historian harha-askele, jonka kansalaissotamme päätös aikaan sai maamme suhteessa vierellämme kehittyvään sosialismin maahan. Kun tätä harha-askeleta ei ole pyritty oikaisemaan, ei lopputuloksena ole voinut olla muuta kuin nykyinen vararikko.

Kahdenkymmenen vuoden ajan Sinä olet häikäilemättä tosiasiasta piittaamatta kulkenut tietäsi yhä kauvemmas työväen päämäärästä ja samalla yhä lähemmäs nykyistä romahdusta. Tuntuu melkein huvittavalta ajatella, että Sinun johtamasi sosialidemokraattinen puoluetoimikunta syksyllä 1919 antoi julistuksen, jossa tuomittiin porvariston sotapolitiikka Neuvostoliittoa vastaan. Nyt olet tuon sotapolitiikan johtaja. Mutta eikö "pu-naisena lankana" viimeisten kahdenkymmenen vuoden toiminnassasi työväenliikkeen piirissä ole ollut avoin tai peitetty vihamielisyyden lietsonta Neuvostoliittoa kohtaan ja hillitön vaino kaikkia niitä kohtaan, joita olet epäillytkin ystävällisestä suhtautumisesta siihen. Ja nyt olet sitten kai urasi huipulla. Koko maailman taantumus katsoo Sinuun kuin Pyhään Yrjänään lohikäärmeen kimpussa. Nyt vakuuttelet, että olet joutunut so-taan vastoin tahtoasi. Eikö olisi parempi myöntää, että mikään muu ei voinut olla tuloksena kahden vuosikymmenen politiikas-tasi. Kuten muutkin porvarit olet uskonut, mitä olet toivo-nut: Että sosialismin asialla ei ole tulevaisuutta, että Neu-vostoliitto piankin romahtaa. Harkitse nyt, onko uskosi tul-lut kunniaan.

Vuodesta toiseen olet utterasti työskennellyt työväen-liikkeen yhdensuuntaistamiseksi ja nyt Sinulla on suuri sa-donkorjuuaika: Koko työväenliike näennäisesti marssii perässä-si - pää edellä päin seinää. Oletko tyytyväinen nyt, kun olet päässyt siihen huippukohtaan, johon elämäntyösi johdonmukaises-ti on vienyt?

Sanot, että kyseessä ovat arvot, joiden puolesta kannat-taa kaatua.

Että Sinä tunnettuna kirkon ystävänä olet horjumaton us-kon sotilas kuolemaan asti, siitä olen vakuutettu.

Nykyisen sosialidemokraattisen puoluetoimikunnan johtavana jäsenenä on Sinun alttiutesi voimassaolevaa yhteiskuntajärjes-tystä kohtaa kaiken epäilyn yläpuolella.

Maamme itsenäisyys on Sinulle varmasti ainakin yhtä kal-lis kuin herroille Hitler ja Chamberlain, joiden puoleen -vuoroon kummankin - Sinä kurkoitat apua pyytän.

Länsimaista oikeusjärjestystä Sinä edustat ainakin yhtä hyvin kuin rinnallasi seisova lapuanliikkeen johto, kulttuuria yhtä hyvin kuin kenraali Franco, demokratiaa ja humanismia yh-tähyvin kuin Mussolini, joka on voimakkaimmin osoittanut Si-nulle myötätuntoaan ja luvannut lähettää avuksesi ihmisystä-vällisessä sodankäynnissä erikoiskouluutuksensa saaneita lentä-jiään ja upseereitaan.

Kuten V. Hakkila, V.V. Salovaara, Sylvi-Kyllikki Kilpi, K.A. Fagerholm y.m.

Työväenluokan suuria historiallisia päämääriä kohden Sinua vannaan eksymättä johdattaa sotamarsalkka Mannerheim.

Olisiko niin, että vähitellen olet ruvennut itsekin uskomaan, mitä Sinun määräyksestäsi toittottavat lakeijasi Vuoret ja Aaltoset ym. lakonmurtajat ja poliisiagentit, joihin kuukaan heitä tunteva ihminen ei voi suhtautua muuten kuin syvästi säälien ja halveksien? Jos niin on, niin velvollisuuteni on ilmoittaa Sinulle, että Suomen työväenluokka menee rintamalle vastoin tahtoaan, se menee pakosta ja toivoo rauhaa ja ystävällisiä suhteita Neuvostoliittoon. Pitkään aikaan ei suurimmalla osalla maamme työväenjärjestöjä ole ollut tilaisuutta pitää kokouksiaan. Päätöslausemia ja vetoamuksia ovat työväen nimissä, mutta sen pyrkimyksiä vastaan laatineet Sinun lakeijasi.

Pelkään, että kun tämä kirje ehtii Sinulle, olet jo ehtinyt saada Suomen historiassa pysyvän sijan satojen syyttömien työläisten ja talonpoikien surmattajana. Ajattele tarkkaan, annatko tuon luvun nousta tuhansiin.

Mahtipontisiin puheisiin olisit voinut yksinoikeuden jättää edeltäjällesi. Sinä olet sodansyöttäjiä, näytä nyt, onko Sinussa miestä sen lopettajaksi. Jollet siihen kykene, sen parempi, mitä pikemmin häviät näyttämöltä ja jätät paikkasi niille, jotka siihen kykenevät.

Tämän kirjeen tulen lähettämään julkaistavaksi maamme ai-noalle työväenliikkeen päämääriä edustavalle lehdelle, "Soihdulle", jonka ilmestymisen hallitus tällä hetkellä estää; samoin parille Sinun päämääriäsi edustavalle lehdelle "Sosialidemokratille" ja "Palkkatyöläiselle", jotka varmasti kirjeeni julkaisevat, mikäli se läpäisee demokraattisen uudistuspolitiikkasi viimeiset saavutukset ja mikäli edes lähimmässä ympäristössäsi on jällellä hitunenkaan sitä demokratiaa, jonka puolesta saatot taistelevasi.

"Dixi et salvavi animam meam", kuten työväenluokan suuri opettaja Karl Marx kerran sanoi erään teoksensa loppusanoiksi. Jos tämä kirje kykenee edes hivenen vaikuttamaan Sinun toimintaasi ja siten pelastamaan edes muutaman uhrin, on se tehnyt tehtävänsä.

Kokkolassa, joulukuun 19 pnä 1939.

Toverillisesti tervehtien

Mauri Ryömä."

Verraten säädyllyinen on sisällykseltään painettuna levitetty, "Suomen sivistyneistölle" osoitettu, Helsingissä 12.7.1940 päivätty SNS:n lentolehtinen, jota myös postitse on lähetetty maamme sivistyneistön edustajille. Siinä lyhyesti sanoen kosiskellaan sivistyneistöä työväen rinnalle toimimaan SNS:n näennäisten tarkoituserien hyväksi: Suomen ja Neuvostoliiton poliittiset, taloudelliset ja sivistykselliset suhteet hyväksi.

Niinikään painettuna levitetty, otsikoin "Suomen työväenjärjestöille" varustettu, Helsingissä 20.7.1940 päivätty SNS:n lentolehtinen on kohdistettu pääasiallisesti sos.dem. puolueen ja SAK:n johtajistoa vastaan lähinnä sentakia, että tämä "on ryhtynyt räikeään

hyökkäykseen Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuraa vastaan", joka hyökkäys selitetään sos.dem. työväenliikkeen ohjelman ja periaatteiden vastaiseksi. Esitämme näytteeksi muutamia lehtisen kohtia:

"Edelleenkin sosialidemokraattisen työväenliikkeen nykyinen johto paljastaa avoimesti vihamielisyytensä Neuvostoliittoa kohtaan. Se väittää jatkuvasti, että Neuvostoliitto halusi sodan syttymistä. Se väittää, että Neuvostoliiton tarkoituksena oli Suomen itsenäisyyden hävittäminen. Se väittää, että Neuvostoliitto on hävittänyt Baltian-maiden itsenäisyyden ja vapauden. Vaikka se nyt tekopyhästi ilmoittaa aina harrastaneensa Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyttä, niin sen teot ja tekemättäjättämiset puhuvat toista.

Sosialidemokraattisen työväenliikkeen nykyinen johto, joka ei ole ilmoittanut peruuttavansa ennen sotaa ja sodan aikana Neuvostoliittoa vastaan syyttämiään parjauksia eikä ole itse ryhtynyt teoissa mihinkään, mikä olisi omiaan edistämään Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyttä, on sensijaan ryhtynyt provokatoriseen hyökkäilyyn seuraamme vastaan, joka on tämän ilmaissut päämääräkseen."

"Samalla kuin sosialidemokraattisen työväenliikkeen nykyinen johto räikeästi ja valheellisesti provosoiden hyökkää seuraamme vastaan, se kieltää meiltä sanomalehtiensä palstat, hallitsemansa kirjapainot ja kokoushuoneistot. Sen omatunto on kipeä, se tuntee asemansa kestäättömyyden ja tietää, että se ei kestä arvostelua.

Piiloutuakseen arvostelulta se on ottanut suojakseen paitsi itse harjoittamaansa "sensuuria" myös valtiiovallan harjoittaman sensuurin, joka tähän asti - samaan aikaan kuin se on hyväksynyt julkaistavaksi sen törkeimmätkin hyökkäykset - on estänyt meitä niihin vastaamasta.

Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton ja Sosialidemokraattisen Puolueen johto kieltää näiden järjestöjen jäseniä ja maamme työväestöä yleensäkkään pyrkimyksiämme kannattamasta. Suomen työväestö on tähän kieltoon vastannut liittymällä tuhatmäärin, Joista suurin osa näiden järjestöjen jäseniä, seuramme jäseniksi. Lukuisat työväenjärjestöt ovat jo ankarasti tuominneet sosialidemokraattisen johdon aloittaman ja sen lehdistön harjoittaman provokatorisen kirjoittelun ja vaatineet sen lopettamista Suomen ja Neuvostoliiton hyviä suhteita vaarantavana.

Suomen järjestyneet työläiset !

Seuramme pyrkimykset vastaavat Suomen kansan etuja, sen työväenluokan etuja, työväenliikkeen etuja, periaatteita ja ohjelmaa. Jatkukoon siis yhteistyömme yhtä sydämellisenä kuin tähänkin asti.

Nykyisen sosialidemokraattisen johtajiston suhtautuminen seuraamme sekä Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyden kehittämiseen kohdistuu Suomen kansan etuja vastaan, työväenluokan etuja vastaan, työväenliikkeen periaatteita ja ohjelmaa vastaan.

Vaatikaa järjestöissänne nämä johtajat tilille osuudestaan sodan syttymiseen ja pitkittymiseen! Vaatikaa heidät tilille heidän vihamielisestä suhtautumisestaan Neuvostoliittoon! Vaatikaa heidät tilille petoksestaan työväenliikkeen ohjelmaa ja periaatteita kohtaan!

Edistäkää seuramme päämääriä järjestöissänne toimiessanne ja liittykää sen jäseniksi jatkuvasti yhtä suurin joukoin kuin tähänkin asti!

Taatkaa siten Suomen työväenliikkeen, työväenluokan ja koko kansan vauraus ja onnellinen tulevaisuus!"

Heinäkuun 5 päivänä valtiollinen poliisi kuulusteli Helsingissä SNS:n puheenjohtajaa Mauri Ryömää ja varapuheenjohtajaa sekä v.t. sihteeriä Lauri Vileniusta SNS:n ohjelmajulistuksen sekä em.

Suomen kansan eduskunnalle osoitetun kirjelmän johdosta, lähettäen pöytäkirjan Helsingin kaupunginviskaalinvirastolle syytettä varten. Mainittakoon, että tätä kirjoitettaessa sekä Ryömä että Vilenius ovat jo saaneet tuomionsa 7.9. Helsingin raastuvanoikeudessa - 9 kk. vankeutta kumpikin. Tämän syytejutunkin SNS:n johto liitti kiihokuitustyönsä aineksiin.

Heinäkuun lopulla SNS:n johto lähetti osastoilleen kirjelmäkaavan, tilaten niiltä sen mukaisia julkilausumia. Koska tuo julkilausumakaava varsin sattuvasti luonnehtii SNS-kiihoituksen laatua, jäljennetään se tähän kokonaisuudessaan;

"Pääministeri Risto Ryti. Valtioneuvosto.

kokous , johon osallistuu kansalaisia, lausuu seuraavaa:

Kokous toteaa,

1) että Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuran toiminta, joka tähtää kestävien ystävyyssuhteiden luomiseen Neuvostoliiton kanssa, on saanut voimakasta vastakaikua kaikissa kansankerroksissa, mutta varsinkin työläisten keskuudessa, ja

2) että Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen ja Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton nykyinen johto, tuntien mitä suurinta vihamielisyyttä Neuvostoliittoa vastaan, on hallituksen turvin viime aikoina alkanut kiihkeän kamppailun Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuraa vastaan.

Räikeimpänä ilmauksena tästä kamppailusta on seuran puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa vastaan Valtiollisen Poliisin toimesta nostettu syyte sosialidemokraattisen johdon arvostelusta ja Suomen ja Neuvostoliiton suhteiden vaarantamisesta".

Hallituksen vihamielisyys seuraa kohtaan on lisäksi ilmenyt lukuisissa eri muodoissa. Sen rekisteröimistä on tarkoituksettisesti viivytelty, mitä sosialidemokraattinen johto ja viranomaiset eri puolilla maata ovat käyttäneet hyväkseen sen toimintaa vaikeuttaessaan. Viranomaisia on tunkeutunut osastojen suljettuihin kokouksiin. Viranomaiset ovat yllyttäneet tai suorastaan vaatineet yksityisiä henkilöitä tai kunnallisia hallintoelimiä vaikeuttamaan seuran toimintaa. Suljetun filminäytännön järjestämisen ovat poliisiviranomaiset mielivaltaisesti kieltäneet. Sensuurin on ilmoitettu kieltäneen seuran kokousilmoitusten julkaisemisen. Hallituksen eräät jäsenet ovat vihamielisyydessään Neuvostoliittoa kohtaan suorittaneet julkisuudessa valheellisia hyökkäyksiä seuraa vastaan, mutta sensuuri on useissa tapauksissa estänyt seuraa niihin vastaamasta. Hyväksymällä syytteen nostamisen seuraa vastaan hallitus ilmeisesti kokonaisuudessaan on asettunut näiden jäsentensä kanssa samalle, Neuvostoliittoa kohtaan vihamieliselle kannalle.

Kokous toteaa,

3) että Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seura on tarmokkaasti työskennellyt näiden maiden ystävyyden edistämiseksi ja saanut jo huomattavassa määrässä aikaan luottamuksellista ja ystävällistä vuorovaikutusta molempien maiden kansojen kesken,

4) että seuran vastustajain ainoana tarkoituksena on ollut ehkäistä tämän ystävyyden kehittymistä,

5) että seura on ollut täysin oikeassa arvostellessaan sosialidemokraattista puoluejohtoa ja hallitusta niiden Neuvostoliittoa kohtaan vihamielisen ja Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyttä haittaavan toiminnan johdosta,

6) että sosialidemokraattinen johto ja valtiollinen poliisi nostattamalla kyseessäolevan syytteen ovat ryhtyneet törkeään provokatioon Neuvostoliittoa vastaan, ja

7) että hallitus hyväksymällä tämän syytteen nostamisen on avoimesti ilmaissut vastustavansa Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyden kehittymistä.

Näillä kiistattomilla perusteilla kokous koko Suomen kansan edun takia ja sen mielipiteeseen vedoten katsoo velvollisuudekseen kaikin voimin taistella hallituksessa tai muissa

vaikutusvaltaisissa asemissa olevia Neuvostoliitolle vihamielisiä provokaattoriryhmiä vastaan, ja vaatii

I että Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuraa vastaan nostettu syyte, joka muodostaa vakavan provokation Neuvostoliittoa vastaan, viipymättä on peruutettava,

II että ne sosialidemokraattiseen johtoon kuuluvat henkilöt, jotka ovat tämän provokation alkuunpanijoita, niistä erittäinkin se henkilö, joka syksyllä aikaansai neuvottelujen katkeamisen ja tammikuussa esti rauhan solmiamisen, asetetaan rikkollisesta toiminnastaan syytteeseen.

III että valtiollisen poliisin osuus seuraa vastaan nostetun syytteen alullepanossa otetaan tarkan tutkimuksen ja sen mukaisen käsittelyn alaiseksi, ja

IV että hallitus muodostetaan uudelleen siten, 1) että hallituksen taholta tulevien Neuvostoliiton-vastaisten provokaatioiden loppuminen tulee taatuksi, 2) että sen taholta tuleva Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyden kehittämiseen kohdistuva vastustus lakkaa ja 3) että sekin puolestaan pystyy työskentelemään todellisen ja vilpittömän luottamuksen ja ystävyyden aikaansaamiseksi Suomen ja Neuvostoliiton kansojen kesken.

Kokous lähettää sydämellisen tervehdyksen Neuvostoliiton kansoille, pääministeri Molotoville ja Neuvostoliiton kansojen johtajalle Stalinille, ja kehoittaa kaikkia järjestöjä ja kansalaisia, jotka kannattavat Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyden kehittämistä, yhtymään tähän tervehdykseen."

Muutamit SNS:n osastot ovatkin hyväksyneet tuollaiset julkilausumat ja lähettäneet ne SNS:n johdolle toimitettaviksi perille ja lienee jokin osasto erehtynyt lähettämään sen suoraan pääministerille.

SNS on monistettuina lähetellyt osastoilleen eräitä neuvostovenäläisiä lauluja suomennoksina sekä myynyt 3 markan hintaista julkaisemaansa lentokirjasta N° 2 nimellä "Neuvostoliitto sivistystekijänä"; se sisältää lyhennettynä suomennoksena englantilaisten kirjailijain Sidney ja Beatrice Webbin tutkielman kirjasen nimen ilmaisemasta aiheesta.

Heinäkuun lopulla alkoi SNS:n toiminnassa lyhytaikaiseksi jäänyt katumielenosoitusten ja -mellakkain kausi. Se alkoi 29.7. Helsingissä "Kirjan talolla" pidetystä SNS:n Kallion osasto 1:n "jäsenkokouksesta", jonne kuitenkin päästettiin myös sellaisia SNS:n jäseniksi ilmoittautuneita henkilöitä, joita SNS:n johtokunta ei vielä ollut ennättänyt hyväksyä jäseniksi. Tästä syystä järjestyspoliisi oli paikalla ja katsoen kokouksen e.m. syystä yleiseksi vaati siellä valittavaksi kokoukselle puheenjohtaja. Kun tähän ei suostuttu, poliisi hajotti kokouksen, josta noin 450-henkinen yleisö ulos tultuaan ja saaden joukkoonsa lisää väkeä katuyleisöstä järjestyi mielenosoituskulkueeksi, joka pyrki Neuvostoliiton lähetystötilan luo, mutta poliisi esti aikeen ja hajotti mielenosoittajat.

Koska sanomalehdistössä jo on kerrottu näistä sekä Helsingissä että muualla tapahtuneista mielenosoitusmellakoista ja sellaisten yrityksistä, ei niiden selostaminen enää tässä ole tarpeellista. Merkittäköön vain, että Helsingissä sellaisia tapahtui useampina päivinä: 31.7. jälleen "Kirjan talon" edustalla, jolloin poliiseja kivitettiin, 2.8. II linjan kallioille kokoontui väkeä,

joka kuitenkin hajaantui, kun SNS:n taholta kuuluvasti ilmoitettiin, ettei lupaa ole saatu kokouksen pitämiseen, ja kehoitettiin väkeä hajaantumaan; tässä tilaisuudessa muuan vähän päihtynyt Amerikasta saapunut suomalainen vapaaehtoinen rintamamies - ampui taskuaseella yhden SNS:n järjestysmiehen, Sigfrid Broman'in, 6.8. väkeä yritti kokoontua taas II linjan kallioidille, mutta kun poliisi sen esti, se ryhmittyi monituhantiseksi joukoksi lähikaduille Hakaniemen seutuville, mistä se poliisitoimin ja paloautojen vesisuihkuilla hajoitettiin. 11.8. oli ammutun Sigfrid Bromanin hautajaiset, jotka tapahtuivat rauhallisesti, mutta hautasaattueen suuruuden vuoksi, kun 1800-2000 henkilöä jalkaisin marssi ruumisvaunujen perässä Harjun ruumishuoneelta noin 6 km. matkan Malmin hautausmaalle, hautajaisista muodostui eräänlainen hiljainen SNS:n mielenosoitus, 15.8. oli Hakaniemen torilla taas mielenosoitusyritys noin 300 hengen, voimalla, mutta poliisi tuon joukon helposti hajotti, kun se oli alkanut laulaa "Kansainvälistä". Tähän tilaisuuteen oli väkeä kutsuttu levittämällä talojen porraskäytäviin seuraavansisältöisiä lappusia;

"MOBILISATIO on alkanut. Hallitus aikoo kulkea viime syksyistä tietään. Se vie meidät uuteen sotaan. Työläiset alkää lähtekö. Vaimot ja äidit, alkää antako miehiänne ja poikianne. Ei enää lisää veriuhreja, Ei enää turhaa sotaa. Kaikki kansalaiskokoukseen ensi torstaina t.k. 15 päivänä klo 19 Hakaniementorille liikekannallepanoa ja sotaa vastaan."

lappusesta ei kylläkään näy, että tämän provokation takana olisi SNS, mutta asiasta tuskin voi olla epäilystä.

Mualla maassa on mielenosoituksia tai niiden yrityksiä tapahtunut Turussa 7.8., Porin Ruosniemessä 9.8., Tampereellä 12.8. ja Lahdessa 16.8. Turussa kehittyi vakavanläätuinen mellakka, jossa poliisia vastassa oli monituhatlukuinen joukko ja poliisin oli pakko käyttää taskuaseita, jolloin useita henkilöitä haavoittui, joukossa yksi sivullinen kuolettavasti.

Helsingin ja Turun mielenosoituksissa kuului yleisön joukosta huudettavan erilaisia tunnuksia ja iskulauseita, kuten: "Eläköön vallankumous", "Eläköön Neuvosto-Suomi", "Eläköön punakaarti", "Saatanan lahtarit", "Alas tannerilaiset", "Kosto on oleva verinen", "Syksyllä on jo toinen meininki Suomessa" (Helsingissä huudettu), "Eläköön Neuvosto-Suomi", "Alas poliisi", "Aseet reserviläisille", "Lahtarit hirteen", "Poliittiset vangit vapaiksi", "Eläköön Molotoff ja Stalin", "Eläköön voittamaton puna-armeija" (Turussa). - Tuollaiset huudokset luonnehtivat SNS-joukkojen mielialoja ja pyrkimysten päämääriäkin. SNS:n järjestöjen sisällä tapahtuva "valistus-" ja kiihoitus-työ tarkoittaakin vallankumouksellisen mielen - "barrikaadihengen" - nostattamista, onpa muutamissa jäsenkokouksissa suoraan kehoitettu olemaan valmiina lähtemään "barrikaadeille", kun kutsu kuuluu. SNS on kehittynyt todelliseksi "viidenneksi kolonnaksi" maahamme, Neuvostoliiton yksinomaiseksi asianajajaksi ja oman maamme hallituksen, virranomaisten ja "herrojen" syyttelijäksi kaikesta mahdollisesta, mikä vain voi olla tyytymättömyyden aiheena. Tärkeän sijan SNS-kiihoituksessa on saanut puolustusvastaisen antautumismielialan lietsominen,

kovasti agiteerataan - myöskin viimetalvisten rintamamiesten keskuudessa - että jos maamme mistä syystä tahansa joutuu vielä sotaan Neuvostoliiton kanssa, ei syy voi olla rauhaa rakastavan Neuvostoliiton, eikä suomalaisen työmiehen enää ole lähdeittävä sotimaan, vaan nostettava aseet oman maan "herroja" vastaan.

Jäsenvärväyksessä ollaan niinkin häikäilemättömiä, työmaille työ-aikanakin harjoitetaan sitä edistäväksi tarkoitettua Neuvostolan olojen ylistämistä ja omien olojemme mustamaalausta; selitetään, että SNS:n takana on Neuvostoliitto ja aivan pian maahamme saadaan Baltian maiden mallin mukaan neuvostokomento, jolloin SNS:n jäsenkortti suo turvaa ja tuottaa etujakin, kun taas jäsenyydestä kieltäytyminen merkitsee SNS:n vastustamista, mikä kyllä "muistetaan". Myöskin rauhan tunnusta käytetään jäsenvärväyksessä ahkerasti: liittymällä SNS:aan turvaat rauhaa, muuten olet sodanlietsoja. Tällaiset uhkaukset ja houkutukset eivät kylläkään ole kommunisteihin nähden tarpeen, he ilmeikkään ovat kilvan jo rientäneet SNS:aan, joka suo heille toimintamahdollisuuksia kumouksellisten tarkoituksien hyväksi.

SNS:n kiihoitus on viety myöskin sos. dem. järjestöjen sisälle; muutamat ammattiosastot ja työläisnuoriso-osastot ovatkin jo erilaisin tavoin antautuneet SNS:n asioita ajamaan, onpa jokin ammattiosasto jo päättänyt liittyä SNS:n kannatusjäseneksi.

SNS on levittänyt järjestöverkkoaan yhä laajemmalle yli maan. Sen saastoja tiedetään olevan seuraavilla paikkakunnilla: Helsinki 5 osastoa, Malmi, Pakila, Pitäjänmäki, Tapanila, Leppävaara, Askainen, Eurajoki, Heinola, Jyväskylä, Kemi, Kotka, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Muhos, Nakkila, Nurmijärvi, Orimattila, Oulu, Pietarsaari, Pori, Pihlava, Reposaari, Ruosniemi, Tolkkinen, Karkkila, Rauma, Rovaniemi, Sippola, Tampere, Turku, Harjunpää, Toejoki, Vanha-Koivisto, Vaasa, Ykspihlaja, Tyrvää, Kymi.

Jäsenmääräkin on epäilemättä kasvanut tuntuvasti, mutta uskotavalta ei tunnu SNS:n taholta levitetty tieto, että se koko maassa jo olisi ylittänyt 25.000 jopa 30.000. Jäsenten eroamisiakin on tapahtunut. Jonkinlaiseksi selitykseksi SNS:n saavuttamaan suhteellisen suureen kannatukseen esitetään tässä valtiollisen poliisin Turun osaston päällikön näkökohtia omasta piiristään, jotka sisältävät yleispäteviäkin huomioita:

"SNS:n esittämät "aatteet" tuntuvat Turussa saaneen ensin jalansijaa - paitsi paatuneissa, tuomituissa kommunisteissa, jotka niihin riemumielin tarttuivat - siinä teollisuustyöväestön osassa, joka asepalveluksen sijaan oli saanut reservimääräyksen omaan työpaikkaansa. Tällaiset työläiset tunsivat jonkinlaista alemmuudentunnetta siitä, ettei heitä, kuten rintamalta palanneita tovereitaan, ehkä arvosteltu oikein miehen veroisiksi ja tämä tunne oli omiaan saamaan hyvitystä SNS:stä, joka pohjataan aliarvioi käydyn taistelun merkitystä. Rintamalla olleidenkin voi tällainen alemmuuskompleksi ennen kärsinyt mies sanoa, että "turhaan sinäkin olit taistelemassa, kaikkihan oli vain Tannerin koplakunnan hommaa". Tällä tavalla kypsytetään myös ent. rintamamies SNS:n aatteiden kannalle sanalla kuin annetaan hänen tietää, että SNS edustaa jonkinlaista rauhan aatetta. Propagandana SNS:n hyväksi käytetään yleensäkin sitä,

että se on rauhan kannattajin järjestö, ja tämä tehoaa val-lankin aviovaimoihin, jotka eivät halua miestensä uudelleen joutuvan kuoleman vaaralle alttiiksi. Sotaleskelle huomautetaan, että hänenkin miehensä joutui uhraamaan henkensä Tannerin kop-lakunnan takia ja että hän nyt on lapsineen melkein puilla paljailla. On sellaisiakin, ennestään ehkä vakuumuksettomia hen-kilöitä, jotka ovat liittyneet SNS:ään ollakseen ajoissa tur-vallisessa leirissä uskoessaan nimittäin, että Neuvostoliitto ennen pitkää valtaa Suomen. SNS:ään ovat liittyneet myös sel-laiset vuoden 1918 kapinalliset, jotka eivät ole mitään op-pineet eivätkä unohtaneet, vaan yli 20 vuotta kantaneet kosto-mieltä "lahtareita" vastaan. Puhtaat luokkataistelunäkökohdat ovat vetäneet niitä, jotka eivät ole löytäneet poliittisille vais-toilleen tyydytystä sos. dem. puolueesta. Tähän suureen ryhmään kuuluvat ent. kommunistijärjestöjen rivimiesaines ja muut "äk-kijyrkät". Ne ovat löytäneet SNS:stä uudestisyntyneen julkisen kommunistipuolueen, jonka lähimpänä tehtävänä pitävät taistelua Sos. dem. puoluetta vastaan. SNS:ään liittymiseen on ehkä käytet-y suoranaista painostustakin, mutta sellaisia tapauksia ei ole tullut tietoon. Monien työläisten kohdalta on liittymisen siihen ollut jonkinlainen muotiasiakin. joka ei ole kaivan-nut sanottavaa yllykettä. Tehokas, mutta toistaiseksi vielä hy-vin merkityksetön vastapropaganda olisi varmaan pysyttänyt mo-nen poissa SNS:n parista."

SNS:n toiminnassa näkyy verraten selvästi tavoite: Neuvosto-Suomi osana Neuvostotasavaltojen liitosta; Baltian maissa tapahtu-nutta kehitystä on sekä puheissa että kirjoituksissa pidetty esi-merkkillisenä vielä senkin jälkeen, kun k.o. maat on liitetty Neu-vostotasavaltojen liittoon. SNS:n jäsenistössä voidaan havaita tähän johtavasta kehityksestä kaksi käsityssuuntaa; 1) asia tapahtuu Ve-näjän hyökkäyksen avulla, 2) maamme sisäinen kehitys vie vallan-kumouksen tietä Neuvosto-Suomen syntymiseen. Varsinaisten jäsenjouk-kojen keskuudessa on jo aivan sivuasiaksi jäänyt SNS:n sääntöjen mukainen tarkoitus, ystävällisten suhteiden kehittäminen kahden riip-pumattoman valtion kansojen kesken, vain SNS:n johdon taholla ja sen kirjoitelmissa tämä tarkoitus vielä näön vuoksi tuodaan esil-le. SNS on nostanut Suomen Kommunistisen Puolueen julkiseen toi-mintaan nykyaikaan soveltuvassa muodossa.

Elokuun 1 päivänä annettu poikkeusasetus kokous- ja huviti-laisuuksista kieltää pitämästä ilman asianmukaista lupaa yleisiä ja muitakin kokouksia, joissa käsitellään valtiollisuusluontoisia asioita, jos osanottajamäärä on suurempi kuin 30 henkilöä. Tämän asetuksen soveltaminen on asettanut pahoja esteitä SNS:n toimin-nalle, kun seuralle ja sen osastoille ei ole myönnetty lupia kokousten pitämiseen. Aluksi uhmattiin kieltoja kutsumalla väkeä il-moitettuihin kokouksiin, joille ei oltu saatu lupaa, ja kehit-tämällä täten mielenosoituksia ja mellakoita, mutta pian SNS mu-kautui kieltoihin ja ryhtyi kiertämään asetuksen määräyksiä. Kun osastojen jäsenkokouksillekaan ei saatu asetuksen vaatimia lupia, niin ryhdyttiin niitä pitämään 30 hengen ryhmissä ja tällaisia SNS:n taholla "sarjakokouksiksi" nimitettyjä kokouksia on eri osas-toissa pidetty - useinkin yksityishenkilöiden asunnoissa, koska kai-kin palkoin ei ole muita kokoushuoneita - niin taajaan, että osas-tojen koko jäsenistö on niissä tullut käyneeksi. Muutamiin vir-keästi toimiviin SNS:n osastoihin on muodostettu erilaisia jaosto-

ja kuten: käytännöllisen työn jaosto, ohjelma- ja valistusjaosto, maaseutujaosto, sekä perustettu laulu- ja lausuntakuoroja. Muutamat osastot ovat muodostaneet jäsenistään erityisiä isku- ja järjestysmiesryhmiä, joihin näkyy valitun pääasiallisesti voimakkaannäköisiä miehiä. Tällaisista toimenpiteistä voidaan päätellä, että SNS:n taholla suunniteltaneen laajempaa ja suurisuuntaisempaa toimintaa kuin mikä mahtuu edellä sanotun asetuksen puitteisiin. SNS:n piiristä on kantautunut tietoja, että Neuvostoliiton lähetystön taholta olisi kielletty enempi mellakoiminen ja kehoitettu toistaiseksi vain laajentamaan järjestöä sekä lisäämään jäsenmäärää. - Aivan viime aikoina on SNS:n johdon taholla ryhdytty suunnittelemaan osastoille uutta organisatiota, joka nykyistä paremmin sopeutuisi edellä sanotun asetuksen sallimiin rajoihin.

Edellä mainitut mellakoimiset aiheuttivat sen, että niiden järjestäjiä ja niihin aktiivisesti osallistuneita henkilöitä on elokuun alkupuoliskolla pidätetty ja suljettu turvasäilöön. Täten on pidätetyiksi joutunut joukko SNS:n ja useita sen eri osastojen johtohenkilöitä, joukossa edellämainitut Mauri Ryömä ja Lauri Vilenius. Turvasäilöön on nyt valtiollisen poliisin toimesta suljettu koko maassa yhteensä 24 henkilöä, näistä Helsingistä 17, Kotkasta ja Tampereelta kummastakin 2 sekä Lahdesta, Turusta ja Porista kussakin yksi; lisäksi on ainakin Uudenmaan lääninhallituksen toimesta 2-3 henkilöä turvasäilössä. Ryömä, Vilenius ja eräät muutkin vaatien vapauttamista ryhtyivät 22.8. syömälakkoon, mutta joskin syystä he lopettivat sen äkkiä jo 28.8., juuri kun SNS:n taholla oli valmistauduttu "kamppailuun" syömälakkolaisten vaatimusten tukemiseksi.

Elokuun alkupuoliskolla SNS:n taholla suunniteltiin lähetystön lähettämistä Neuvostoliittoon, mutta sittemmin ei hankkeesta ole enempää kuulunut, joten saattaa olla mahdollista, että asia olisi lykätty tuonneemmaksi. Puhuttiin, että Neuvostoliitosta saataisiin jonkinlainen virallinen kutsu, jotta Suomen viranomaisten ei sopisi kieltää lähteviltä passia.

SNS:n puuhiin liittyvänä on tämän tästä tullut tietoja nimien keräämisestä johonkin adressiin ja totta on, että nimiä onkin kerätty. Mutta adressin sisällyksestä ja tarkoituksesta on mitään erilaisimpia tietoja, huomiota herättävin sellainen, että adressilla pyydetäisiin Stalina ja Molotoffia "pelastamaan" Suomen työväen porvariston ikeestä sekä liittämään maamme Neuvostoliittoon} on selitetty myös, että kysymyksessä olisi rauhan adressi tai että sillä vaadittaisiin oman maamme hallitukselta Mauri Ryömää ja muita SNS:n johtomiehiä vapautettaviksi turvasäilöstä sekä toimintavapautta SNS:lle. SNS:n jäsenistölle tarkoitettussa SNS:n kiertokirjeessä N° 3/23.8.40 on kyllä puhuttu tällaisesta adressista, mutta ikäänkuin kysymyksessä olisi vasta alkava nimienkeräys. Tämä jo 5.8.40 päivätty kiertokirje muuten sisältää pääasiallisesti vääristeltäviä kuvausta edellä kosketelluista mellakoista eri paikkakunnilla, SNS:n yhdistysrekisteriin merkitsemisen viivytystä, "Kansan Sa-

nomien" ilmestymistä y.m. Lopuksi on seuraava kehoitus:

"Huolimatta seuramme, toiminnalle asetetuista esteistä on menty eteenpäin. Kaikkialta maasta saapuu tietoja uusien osastojen perustamisesta ja jäsenmäärän lisääntymisestä (m.m. Helsingissä liittyy uusia jäseniä keskimäärin n. 50 päivässä). Nyt on väin kaikkialla kiinnitettävä huomio jo tehdyn työn lujittamiseen, kaikkien nykyisten toimintamahdollisuuksien hyväksikäyttämiseen ja uusien toimintamuotojen löytämiseen, joiden avulla yhä laajemmat joukot vedetään seuramme toiminnan piiriin"!

Elokuun lopulla kokoontui Helsinkiin SNS:n osastojen edustajia maan eri tahoilta lähetystöksi käymään hallituksen jäsenten puheilla, mutta sisäasiainministeri otti 30.8. vastaan vain 3-henkisen lähetystön. Tämä jätti ministerille kirjelmän, jossa sanotaan lähetystön edustavan jo yli 25.000 jäsentä käsittävää koko SNS:aa, valitellaan hallituksen toimenpitein tapahtuneita perustuslakien takaamien kansalaisvapauksien ja yhteiskunnallisten oikeuksien rajoituksia sekä esitetään lopuksi seuraavaa:

"Vakuutettuna myös siitä, että tällaiset kansalaisvapauksien polkemiset, jollaista Suomen kansa ei ole saanut kokea sitten tsaristisen Venäjän sortovuosien vallan, muodostavat maamme lähiaikaisessa kehityksessä kestäättömän sisäpoliittisen tilanteen sekä saattavat ne myöskin vaarantaa maamme suhteita Neuvostoliittoon, kuten Neuvostoliiton Kansankomissaari Molotov puheessaan 1.8.1940 viittasi. Tämän johdosta pyydämme, että Te Herra Sisäasiainministeri ryhdytte, ennenkuin sisäpoliittinen tilanne ja suhde Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kesken pääsee kärjistymään, toimenpiteisiin jotka takaavat:

1. että perustuslakien mukaiset yhteiskunnalliset oikeudet ja kansalaisvapaudet niin yksityisille kansalaisille kuin heidän muodostamilleen järjestöille maassamme palaute-taan;
2. että seuramme jäsenet, jotka ilman omaa syytään ovat pidätetyt turvasäilölain perusteella, heti vapautetaan ja
3. että seurалlemme annetaan mihinkään poikkeusasemaan asettamatta oikeus toimia ja se siinä mielessä heti asinmukaisesti rekisteröidään."

Lähetystön jäsenet ja SNS:n muita johtohenkilöitä kävi myöskin Neuvostoliiton lähetystössä, josta käynnistä eräs lähetystön jäsen on kotiuduttuaan kertonut m.m. seuraavaa (tarkistamattomia tietoja):

Lähetystössä viivytettiin kaksi ja puoli tuntia. Itse lähettiläs otti vastaan, ja tulkkina toimi Hertta Kuusinen, "suuren" Otto Ville Kuusisen tytär. (Kehoitettiin nimenomaan levittämään tietoa, että juuri Hertta Kuusinen oli tulkkina.) Lähettiläs oli kehoittanut SNS:n osastoja ja jäseniä ottamaan hoitoonsa viime talven sodassa kaatuneiden venäläisten sotilaiden hautoja siellä missä niitä vain tiedetään olevan; suomalais-venäläisestä kauppasopimuksesta lähettiläs mainitsi, että se on miltei vain paperilla, toistaiseksi on kulkenut vain joitakin lumppu- ja paperikuormia; lähettiläs kiinnitti myös huomiota Suomen varustautumiseen ja sanoi Suomen olleen vain imperialististen valtioiden, lähinnä Englannin ja Ranskan, sotaan mobilisoima koepallo Neuvostoliiton voimien selville saamiseksi. Lähettiläs lausui toivomuksena, että SNS:n jäsenhankintaa vielä tehostettaisiin ja kasvatettaisiin järjestö niin

suureksi, että Suomen ja Neuvostoliiton välien jälleen kiristytessä sota voitaisiin ehkäistä SNS:n avulla siten, että seuran jäsenet päättäväisesti kieltäytyisivät taistelemasta. - "Itämeren piiristä" ja muista senkaltaisista puuhista lähettiläs ilmoitti, että Neuvostoliitto ei niitä hyväksy, vain SNS hyväksytään.

Aivan viime aikoina on SNS:n johdossa ollut havaittavissa riittäisyyksiä ja hajaannusta ja koko järjestönkin toimintainnon lamaantumista siitä asteesta, missä se oli vielä elokuun alkupuolella. Puheenjohtajan Mauri Ryömän vaimo Elvi Sinervo-Ryömä näyttää syrjäytyneen luottamustoimistaan ellei koko johtokunnastakin. Erimielisyyksien syistä ei ole tarkempia tietoja, mutta erinäiset seikat viittaavat hajaannuksen johtuvan siitä, että jonkin verran mallillisempi suunta ei voi hyväksyä kaikkia valtaan päässeän jyrkän SKP-suunnan puuhia.

SNS:n johto on tunnustanut ja hyväksynyt Akateemisen Sosialistiseuran julkaiseman "Soihtu"-lehden poliittisen suunnan ja niin kauan kun SNS ei ole saanut omaa äänenkannattajaansa ilmestymään, onkin SNS:n taholla pidetty "Soihtua" jonkinlaisena SNS:n omana äänitorvena, joten täydellä syyllä voidaan katsoa "Soihdun" kirjoitusten edustavan SNS:n johdonkin poliittista kantaa, kun niissä selvästi annetaan ymmärtää toivottavan Suomenkin onnellistuttamista Baltian maiden tapaan. Näytteeksi tällaisesta kirjoittelusta esitetäköön "Soihdun" elokuun numeron pääkirjoitus:

V A P A U T U N U T B A L T I A

Baltian maiden kohtalona on ollut aina viime vuoteen asti olla milloin minkin imperialistisen suurvallan leikkipalloina. Taantumukselliset hallitukset on pystytetty vastoin kansan tahtoa ne ovat sitä armotta riistäneet ja sortaneet häikeyttömään diktatuuriin turvautuen.

Nyt on Baltian maille alkanut uusi elämä. Neuvostoliitto turvaa ne joutumasta suursodan temmellyskentäksi, ja kansalla on vihdoin vapaus itse ilmaista tahtonsa ja itse vaikuttaa kohtaloonsa. Ei ihme, että Baltian maissa vallitsee tavaton innostus uuden vapaan ja vauraamman elämän johdosta ja että kansan kiitollisuus ja rakkaus Neuvostoliittoa kohtaan lisääntyy päivä päivältä.

Meille läheisin Baltian kansoista on luonnollisesti veljeskansamme Eestin kansa. Myöskin se on, kuten muutkin Baltian kansat, saanut vuosikymmeniä kamppailla imperialististen valtojen palkkaamia taantumushallituksiaan vastaan. Suomen työväenluokka on nähnyt, kuinka Eestin ohrana ja "oikeuslaitos" mielivaltaisain perustein ovat vainonneet ja vanginneet Eestin työväenliikkeen johtajia, joista monet ovat joutuneet siirtämään tänne tai Skandinaviaan välttääkseen taantumuksen vankiluolat. Vielä vuosi sitten kiinnitettiin tässäkin lehdessä huomiota m.m. siihen, että "Eestin työväenliikkeen varsinainen sielu Nigol Andresen edelleen oli karkoitettuna maaseudulle ja että työläisnaisliikkeen keskushenkilö Johanna Webermann jälleen oli pidätettynä".

Nämä raskaat ajat ovat nyt Eestin kansalta ohi, ja se suorittaa 3aajaa yhteiskunnallista uudistus- ja rakennustyötä, jota täälläkin on voitu seurata Tallinnan suomenkielisten radiolähetysten avulla. Valtion johdossa ovat nyt ne miehet, joiden Suomen työväenluokka on nähnyt taantumuksen keskelläkin taistelevan Eestin kansan ja sen työväenluokan oikeuksien ja etujen puolesta.

Suomen kansa on iloiten seurannut veljesmaan kehitystä."

"Soihdun" kahdessa viimeisessä numerossa on myöskin selostettu Mauri Ryömän ja Lauri Vileniuksen työskentelyä Suomen työväenluokan hyväksi ja lisäksi on useilla sivuilla lihavalla painettuna otteita Mauri Ryömän aikoinaan pitämistä puheista. Mainittakoon vielä, että SNS:n toimisto sijaitsee "Soihdun" toimitus- ja konttorihuoneistossa ja "Soihdun" ent. päätoimittaja Aimo Rikka oli SNS:n johtokunnassa kunnes joutui sotaväkeen.

Jo kauan hankkeissa ollut SNS:n oma äänenkannattaja "Kansan Sanomat" sai vihdoin 2.9.40 ensimmäisen näytenumeronsa taipaleelle. Sen painos lienee ollut kokonaista 35.000 kpl. ja sen menekki kuuluu olleen odottamattoman hyvä. Lokakuun alusta alkaisi lehti ilmestyä päivälehtenä. Sitä painetaan Mikkelissä o/y Vapauden kirjapainossa, mutta toimitus ja konttori ovat Helsingissä (Hakaniemenkatu 11). Päätoimittajaksi on merkitty Aune Laurikainen ja toimitusneuvoston muodostavat SNS:n johtokunnan jäsenet.

Pääkirjoituksessa "Takeet rauhan säilymisestä" lehti selostaa SNS:n jäsenmäärän kasvua sekä sitten Suomen ja Neuvostoliiton välisiä taloudellisia ja sivistyksellisiä mahdollisuuksia. Lehden muu sisältö käsittää suurimmaksi osaksi Neuvostoliiton asioita ja huomattava sija on annettu O.W. Kuusisen puheelle Neuvostoliiton korkeimman neuvoston istunnossa 6.8.40; mikäli oman maan asioista lehdessä jotakin on, koskee se SNS:aa, lukuunottamatta erinäisiä nälkimisiä ja syytelyjä.

Lehdessä aiottiin julkaista otsakkeella "Järjestö ja päivä" kirjoitus, jota tarkastusvirasto kuitenkin ei sallinut painatettavan, koska siinä yritettiin saattaa epäilyksenalaisiksi asevelijärjestöt ja erinäiset toiset hyviä naapuruussuhteita muihin maihin edistämään tarkoitettut järjestöt, sekä ivailtiin kansamme yksimielisyyden lujittamiseen tähtääviä pyrkimyksiä.

Kuluvan vuoden heinäkuun 24 päivänä julkaisi näytenumeronsa "Vapaa Sana - poliittinen viikkolehti", jonka konttorin osoite on Helsinki, Lönnrotinkatu 20 ja painopaikka "O/Y Kiilan kirjapaino". Ennakoilmoituksessa toimituksen osoitteeksi mainittiin Hakaniemenkatu 7.A.35. Lehteä on tähän mennessä ilmestynyt 7 numeroa, ja "Sasu Punasen" tiedoituksen mukaan sen painos on 25.000 kpl., josta määrästä vakinaisia tilaajia kuitenkin lienee vain murtoosa. Lahden sos.dem. piireissä on puhuttu, että "Suomen Sosialidemokraatin" levikki. Lahdessa olisi kovasti vähentynyt ja "Vapaan Sanan" vastaavasti enentynyt. Lehden päätoimittajana on K.H. Viik, toimitussihteerinä K.-M. Rydberg. Toimitusneuvoston muodostavat Mikko Ampuja, Johan Helo, K.-M. Rydberg, Yrjö Räisänen, Cay Sundström ja K.H. Viik.

"Vapaan Sanan" sisällön a ja o on "Sasun" sanojen mukaan politiikka, nimenomaan "väärentämätön" sos.dem. politiikka, vaikka siinä sivussa käsitellään muitakin asioita, mikäli ne sivuavat politiikkaa. Erikoisesti lehti ajaa sananvapautta, ja siitä johtuen se "tappelee sensuuria vastaan", jonka se väittää tukehduutaneen kaiken arvosteluoikeuden. Sananvapauden periaatteelle uskollisena "Vapaa Sana" ilmoittaa suostuvansa julkaisemaan "toisiakin katsantokantoja"

lustavia lausuntoja. Lehden tähänastisten kirjoitusten huomiotahe-
rättävimpänä sisältönä on ollut hyökkäilyt Suomen viimeaikaista,
"maalle vaarallista" uiko- ja sisäpolitiikkaa sekä nykyistä sos.dem.
puoluejohtoa vastaan, joka muka on luisunut pois alkuperäisiltä,
s.o. kansainvälisyyden ja luokkataistelun raiteilta, alkanut tyrannisoida jäsenjoukkoja ja henkilökohtaisia etuja tavoitellen ryhtynyt veljeilemään porvariston kanssa.

Edellä on mainittu SNS:n kohdistavan maanpuolustusvastaista kiihoitustaan myöskin viime sodan rintamamiehiin. SNS:n taholla on ryhdytty toimiin yhteisestä Asevelililiitosta erillisten n.s. työläisrintamamiesyhdistysten perustamiseksi maan eri paikkakunnille. Alku tehtiin Tampereella, jossa sikäläinen ammatillinen paikallisjärjestö (AP) saatiin kutsumaan koolle järjestyneiden rintamamiesten kokous elokuun 1 päiväksi. Osanottajia oli puolentoistasataa, ja kokouksen puheenjohtajana sekä sihteerinä toimi kaksi SNS:n Tampereen osaston johtokunnan jäsentä, Oiva Palomaa ja Artturi Pihala.

Kokouksessa "todettiin yksimielisesti", että työläisrintamamiesten paikka ei ole porvarillisten aineiden toimesta perustetuissa taikka 1918 kansalaissodan voittaneen puolen rintamamiesjärjestöissä, vaikka niiden johtoon olisi pantukin joitakuuta sos.dem. johtomiehiä. Kokous valitsi erityisen toimikunnan valmistelemaan oman rintamamiesjärjestön perustamista. Kokouksen pääasiaksi ilmoitettu invaliidikysymys jäi aivan sivuseikaksi, mutta sensijaan katsottiin tarpeelliseksi tehdä erityinen päätös, jossa esitetään jyrkkä vaatimus SNS:aa vastaan kohdistettujen "vainotoimenpiteiden" lopettamiseksi ja SNS:n Tampereen osaston johtokunnan vangittujen jäsenten vapauttamiseksi.

Valittu toimikunta kutsui sitten elokuun 13 päiväksi Tampereen työväentalon konserttisaliin uuden työläisrintamamiesten kokouksen, jossa piti perustettaman Tampereen työläisrintamamiesten yhdistys, mutta kun tuon kokouksen pitämiseen ei saatu lupaa (1.8. annetun asetuksen mukaista), järjesti toimikunta elokuun 15 päiväksi pienemmän kokouksen, missä perustettiin yhdistys nimeltä "Tampereen Työläisrintamamiehet". Yhdistyksen sääntöjen mukaan on sen tarkoituksena toimia työläisrintamamiesten siteenä ja kaikin tavoin edistää yhdistyksen jäsenten ja yleensä rintamamiesten sekä heidän omaistensa taloudellisia ja yhteiskunnallisia pyrkimyksiä järjestämällä juhlia ja esitelmätilaisuuksia, joissa m.m. käsitellään maalemme tärkeitä sisä- sekä ulkopoliittisia kysymyksiä erikoisesti tähdentäen hyvien suhteiden säilyttämistä naapurivaltioihin.

Turussakin on oltu työläisrintamamiesyhdistyksen perustamishankkeissa. Sitä osoittaa ja samalla rintamamiehiin kohdistetun kiihoituksen laatua ja aiheita valaisee seuraavanlainen käsille saatu juliste:

Rintamamiehet. Toverit.

Viime talvena saimme kokea kylmyyttä, puutetta, nälkää. Uhrasimme kymmeniätuhansia tovereitamme, vielä suuremman joukon menettäessä, joko osaksi tai kokonaan, työkykynsä. Teimme

tämän, uskoen hallitsevan luokan kauniisiin sanoihin isä kodin ja uskonnon puolesta. Annoimme valheellisen propagandan

sokaista itsemme. Luotimme lupaukseen, että meitä, kaikkensa uhraavia, ei unohdeta sodan päätyttyäkään. Nyt tiedämme, että kaikki se, jolla meidät houkuteltiin uhrauksiin, olikin vain valhetta ja petosta. Me jouduimme taistelemaan tämän maan hallitsevan luokan etujen puolesta, omaa etuamme vastaan.

Me saimme kantaa kärsimyksiä ja uhrata kaikkemme. Mutta ne, jotka tämän kaiken saivat aikaan - suurpääoma, suurtilanomistajat, suurvirkamiehet - ne huolehtivat vain itsestään, perheistään ja omaisuudestaan. Ne hyötyivät ja lihoivat sodasta.

Ja entä nyt, sodan päätyttyä? Nytkin on edessä puute ja hätä. Osa meistä on työttömänä. Invaliidejamme ei kohdella tasavertaisina muiden työläisten kanssa. Useiden kuukausien vuokravelat on maksamatta. Maksettavaksemme on annettu entistä raskaammalla kunnan ja valtion verot. Elinkustannukset ovat kohonneet jokseenkin puolella, palkkatason pysyessä miltei ennallaan. Huoltajansa menettäneet perheet elävät valtiolta ja kunnilta saamiensa armopalojen varassa. Invaliidit, sairaaloista päästyään, joutuvat armeliaisuuden varaan. Poikkeuslaeilla meiltä on riistetty perustuslain takaamat kansalaisoikeudet, puhe-, sana-, kokoontumis- ja yhdistymisvapaudet. Tällä tavoin ovat hallitsevat piirit täyttäneet lupauksensa, joilla he houkuttelivat meidät sotaan.

Nämä uhrauksemme ja kärsimyksemme eivät olisi olleet välttämättömät. Suhteemme Neuvostoliittoon olisi voitu ratkaista rauhan ja sopimuksen tietä. Mutta sodanlietojamme eivät sitä tehneet. Ja tämän vuoden tammikuussa osalle hallituksen jäsenille tarjottu rauhansopimus, jonka he kansalta salasivat, olisi sekin ollut parempi. Kuinka paljon koteja huoltajineen, kuinka paljon uhreja ja kärsimyksiä olisikaan säästynyt, jos tammikuussa olisi tehty rauha. Miksi tämä silloin salattiin? Ketkä siitä ovat vastuussa?

Jälleen on hallitseva luokka aloittanut sanomalehdistönsä ja muun painetun sanan avulla, sivistyneistön taantumuksellisen osan, sotakiihkoisten upseeriensa ja porvareille itsensä myyneiden työväen "johtajien" avulla suurisuuntaisen kamppailun Suomen kansan ja erikoisesti rintamamiesten nenästä vetämiseksi. Jälleen puhutaan kauniisti kansan uhrimielestä ja yksimielisyydestä. Pidetään kokouksia juhlapuheineen. Jaetaan prenikoita. Perustetaan järjestöjä rintamamiesten yhdistämiseksi ....

... Tämä kaikki tehdään uuden sodan valmistamiseksi, ilmenevän tyytymättömyyden peittämiseksi ja tukahduttamiseksi, mutta tämä suurisuuntaainen kansan huijaus ei tule enää onnistumaan. Me rintamamiehet emme halua sotaa. Emme halua sodanlietojain tyrkyttämää "yksimielisyyttä", sillä se on petosta ja valhetta. Se ei hyödyttäisi meitä, vaan hallitsevia piirejä.

Me emme tule liittymään porvarillisiin "Aseveli-" y.m. liittoihin, näihin työläisrintamamiehille vieraisiin järjestöihin. Emme anna pettää itseämme niillä Aunuksensankari Vilho Lehtosen tapaisilla houkutuslinnuilla, joilla Aseveliliittoa pyritään naamioimaan muka työläisrintamamiesten etuja ja rauhaa puoltavaksi järjestöksi. Meidän työläisrintamamiesten on kuljetettava omaa tietämme, puollettava omia ja luokkamme oikeuksia ja etuja sekä puollettava rauhaa.

Tampereen työläisrintamamiesten esimerkkiä seuraten on meidän perustettava oma Työläisrintamamiesjärjestömme. Sen tehtäväksi tulisi koota työläisrintamamiehet seuraavien lähempien vaatimusten ja tehtävien läpiviemiseksi:

1. että hallituksen ulkopolitiikka johdettaisiin siten, että aseelliset selkkaukset vältettäisiin,
2. että suhteet Neuvostoliittoon tulisivat luottamukselliseksi, rauhan ja ystävyyden suhteiksi,
3. että maamme omistava luokka lunastaisi viime talvena rintamamiehille antamansa lupaukset, varaamalla heille työtä ja työstä kunnollisen palkan,
4. että meiltä maksamatta olevat vuokravelat, sekä meillem asetetut valtion ja kunnan verot poistetaan,
5. että sodan johdosta invaliideiksi joutuneet saavat hyvän hoidon ja parannuttuaan kunnollisen toimeentulomahdollisuuden, ja että kaatuneiden omaisille turvattaisiin riittävä toimeentulo. Varat näihin tarkoituksiin on otettava omistavilta

luokilta,

6. että julkisuudessa annetaan selitys rintamalla van-
geiksi joutuneiden tovereittemme kohtalosta,

7. että perustuslain turvaamat kansalaisoikeudet, sana-,
puhe-, kokoontumis- ja yhdistymisvapaudet on palautettava ja
poikkeuslait poistettava, ja

8. että vainot Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden
seuraa (S.N.S.) vastaan on heti lopetettava ja sen toimihen-
kilöt viipymättä vapautettava.

Kehotamme kaikkia työläisrintamamiehiä, rauhaa ja edistys-
tä puoltavia rintamamiehiä, liittymään, työläisrintamamiesyhdistyk-
seen. Sen perustamisesta y.m. käytännöllisistä kysymyksistä tul-
laan allekirjoittaneiden taholta ilmoittamaan erikseen.

Työläisrintamamiesterveisin:

Työläisrintamamiesyhdistyksen Turun osastoa järjestävät rintama-
miehet."

Turkuun on 2.9.40 perustettu yhdistys "Turun seudun Työläisrin-
tamamiehet" ja Helsinkiin 3.9.40 "Helsingin työläisrintamamiehet". Pää-
kaupungissa saatiin Helsingin rakennustyöläisten amm.osastojen keskus-
toimikunta ajamaan k.o yhdistyksen perustamisasiaa. - Lahdessa on
SNS:n sikäläisessä osastossa ollut esillä kysymys työläisrintamamies-
yhdistyksen perustamisesta ja eräillä muillakin paikkakunnilla ollaan
samanlaisten yhdistysten perustamishankeissa.

On todettava, että sikäli kuin SNS-henkisiä "työläisrintamamies-
yhdistyksiä" saadaan perustetuksi ja niihin jäseniä, sikäli voimis-
tuu etenkin rintamamiehiin kohdistuva maanpuolustusvastainen vaikutus
ja sikäli kasvaa myös SNS:n pyrkimyksille myötämielinen, asekoulu-
tusta ja sotakokemusta saanut joukko.

Jakelu:

Tasavallan Presidentti
Valtioneuvoston jäsenet
Sotaväen päällikkö
YE:n päällikkö
Päämajan valvontaosaston päällikkö
UM 22 kpl.
UM:n poliittisen osaston päällikkö
Valtioneuvoston tiedoituskeskus
UM:n kansliapäällikkö
Maaherrat